

Epidemiologische situatie COVID-19 in Nederland

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu - RIVM
15 september 2020, 10:00

Uitleg over surveillance van COVID-19 in Nederland

Door middel van surveillance houdt het RIVM zicht op de verspreiding van COVID-19 in Nederland. Via een samenwerking tussen artsen, laboratoria en de GGD'en wordt informatie verzameld over personen (patiënten) met een positieve SARS-CoV-2 testuitslag. Sinds het begin van de COVID-19 epidemie in Nederland is het testbeleid geleidelijk veranderd. Het huidige testbeleid is [hier](#) te vinden. Sinds 1 juni kan iedereen met klachten zich laten testen. Toch is het aannemelijk dat niet alle COVID-19 patiënten getest worden. De werkelijke aantallen in Nederland zijn daarom waarschijnlijk hoger dan de aantallen die hier genoemd worden. Aan het RIVM wordt niet gemeld wie hersteld is van COVID-19.

Er worden ook mensen die om andere redenen dan COVID-19 in het ziekenhuis worden opgenomen getest op het nieuwe coronavirus. Dit wordt gedaan om verspreiding van dit virus binnen het ziekenhuis tegen te gaan. Vanaf 1 mei wordt bij melding van een in het ziekenhuis opgenomen positief geteste patient, nagevraagd of de ziekenhuisopname vanwege COVID-19 was. Vanaf 8 mei geven we in de rapportages van de ziekenhuisopnames sinds 1 mei alleen opnames weer waarbij niet is aangegeven dat de opname om een andere reden was. Dit doen we zodat het aantal in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten een zo goed mogelijke indicator blijft van de epidemie. Dit geeft namelijk weer hoeveel mensen ernstig ziek zijn door COVID-19. Patiënten die om een andere reden ziekenhuiszorg nodig hebben en ook COVID-19 blijken te hebben, worden uiteraard wel meegenomen in het totaal aantal meldingen.

Een databestand met de cumulatieve aantallen per gemeente per dag van gemelde COVID-19 patiënten, in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten en overleden COVID-19 patiënten is [hier](#) te vinden. Een databestand met karakteristieken van elke positief geteste COVID-19 patiënt in Nederland is [hier](#) te vinden.

Weergave van grafieken

In de grafieken wordt in geel weergegeven wat de veranderingen zijn ten opzichte van de voorgaande week in aantallen aan het RIVM gemelde patiënten. Soms worden meldingen van GGD aan RIVM een dag of enkele dagen later gedaan dan de dag dat de patiënt bij de GGD wordt gemeld.

Per 25 augustus worden de COVID-19 meldingen aan de GGD'en in Figuur 1 t/m 5 en 9 t/m 11 weergegeven vanaf 6 juli. De epidemiologische curves met data vanaf 27 februari zijn weergegeven in paragraaf 12.1 (Figuur 25 t/m 31). De kaarten met COVID-19 meldingen vanaf 27 februari per gemeente zijn te vinden in paragraaf 12.2.2 (Figuur 32 t/m 34).

Inhoudsopgave

Pagina

1 Samenvatting COVID-19 meldingen van de GGD'en vanaf 27 februari 2020	3
2 COVID-19 meldingen aan de GGD'en vanaf 6 juli 2020	4
3 Regionale overzichten van COVID-19 meldingen aan de GGD'en	9
3.1 Aantal COVID-19 meldingen per provincie in de afgelopen week	9
3.2 Kaarten met COVID-19 meldingen per gemeente in de afgelopen twee weken . . .	10
4 Leeftijdsverdeling en man-vrouwverdeling van bij GGD'en gemelde COVID-19 patiënten in de afgelopen week	13
5 Reishistorie van bij GGD'en gemelde COVID-19 patiënten vanaf 6 juli 2020 en in de afgelopen week	15
6 Setting van mogelijke besmetting van bij GGD'en gemelde COVID-19 patiënten vanaf 6 juli 2020 en in de afgelopen week	16
7 Surveillance van COVID-19 in verpleeghuizen en woonzorgcentra vanaf 6 juli 2020	18
8 Bron- en contactonderzoek van COVID-19 meldingen aan de GGD'en	20
8.1 Resultaten uit bron- en contactonderzoek	20
9 SARS-CoV-2 testen afgenomen door de GGD'en vanaf 1 juni	22
10 Schattingen en berekeningen	28
10.1 Schatting van het aantal besmettelijke personen gebaseerd op gegevens t/m 11 september 2020	28
10.2 Het reproductiegetal R gebaseerd op gegevens t/m 11 september 2020	29
11 COVID-19 gegevens uit overige bronnen	31
11.1 SARS-CoV-2 laboratoriumtests op basis van de virologische dagstaten	31
11.2 Nivel/RIVM huisartsen peilstation surveillance: respiratoire infecties bij personen met griepachtige klachten of acute luchtweginfecties.	35
11.3 COVID-19 opnames op de verpleegafdeling en de intensive care	37
11.4 Totale sterfte in Nederland t/m 2 september 2020	39
12 COVID-19 meldingen vanaf 27 februari 2020	40
12.1 COVID-19 meldingen aan de GGD'en vanaf 27 februari 2020	40
12.2 Regionale overzichten van COVID-19 meldingen vanaf 27 februari 2020	47
12.2.1 Aantallen COVID-19 meldingen per provincie vanaf 27 februari 2020	47
12.2.2 Kaarten met COVID-19 meldingen per gemeente vanaf 27 februari 2020 . .	48
12.3 Leeftijdsverdeling en man-vrouwverdeling van COVID-19 patiënten vanaf 27 februari 2020	51
12.4 Onderliggende aandoeningen en/of zwangerschap bij overleden COVID-19 patiënten jonger dan 70 jaar vanaf 27 februari 2020	53
12.5 Surveillance van COVID-19 in verpleeghuizen in Nederland	54
12.6 Surveillance van COVID-19 onder zorgmedewerkers	56
12.7 COVID-19 opnames op de verpleegafdeling en de intensive care	57

1 Samenvatting COVID-19 meldingen van de GGD'en vanaf 27 februari 2020

Tabel 1: Aantal door de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten, aantal in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten gemeld door GGD'en en aantal overleden COVID-19 patiënten gemeld door GGD'en¹

Gezondheidsstatus	Totaal	%	Meldingen afgelopen week ²	Gecorrigeerd ³	Verskil met vorige week ⁴
Totaal gemeld	84778		8265	-35	8230
Ziekenhuisopname	12315	14.5	92	-2	90
Overleden ⁵	6258	7.4	14	0	14

¹ Sinds 1 juni kan iedereen met klachten zich laten testen. Toch is het aannemelijk dat niet alle COVID-19 patiënten getest worden. De werkelijke aantallen in Nederland zijn daarom waarschijnlijk hoger dan de aantallen die hier genoemd worden. Het werkelijke aantal COVID-19 patiënten opgenomen in het ziekenhuis of overleden is hoger dan het aantal opgenomen of overleden patiënten gemeld in de surveillance, omdat de surveillance gebaseerd is op de informatie op het moment van melding. Aan het RIVM wordt niet gemeld wie hersteld is.

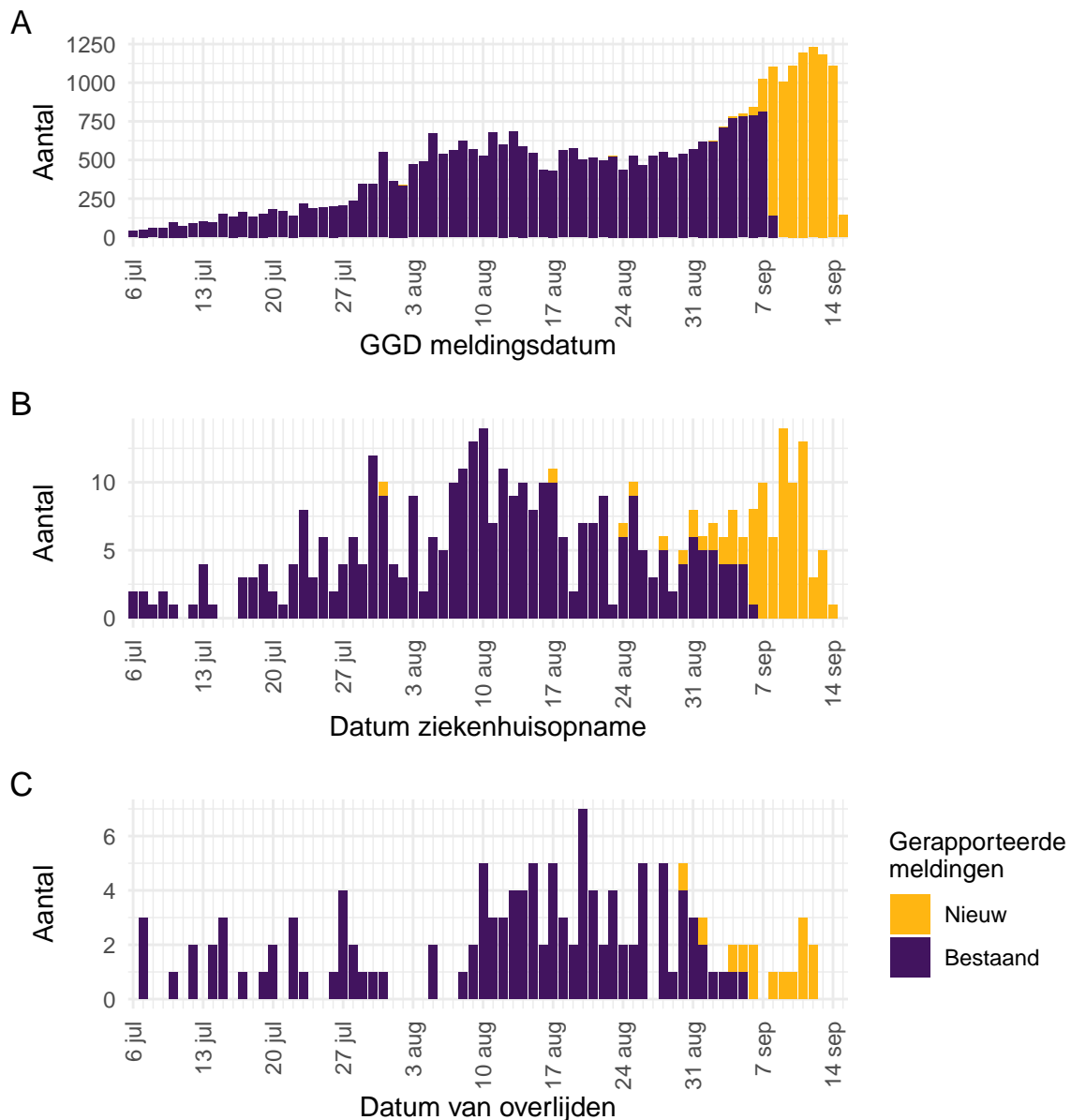
² Meldingen die tussen 8 september 10:00 en 15 september 10:00 aan het RIVM zijn gemeld. Dit betreft het aantal meldingen, opnames en overlijdens die in de afgelopen week nieuw aan het RIVM zijn gerapporteerd. Datum van melding aan de GGD, ziekenhuisopname of overlijden kan echter in een andere week vallen. Bij overige tabellen en figuren in dit rapport wordt de datum van melding, ziekenhuisopname of overlijden gebruikt. Deze cijfers zijn dus niet hetzelfde.

³ Meldingen die gewist of herzien zijn tussen 8 september 10:00 en 15 september 10:00. Behalve dat er nieuwe meldingen worden ontvangen, worden eerdere meldingen soms aangepast; de aantallen meldingen per dag kunnen daardoor variëren.

⁴ Het verschil tussen de cumulatieve meldingen t/m 15 september 10:00 ten opzichte van 8 september 10:00.

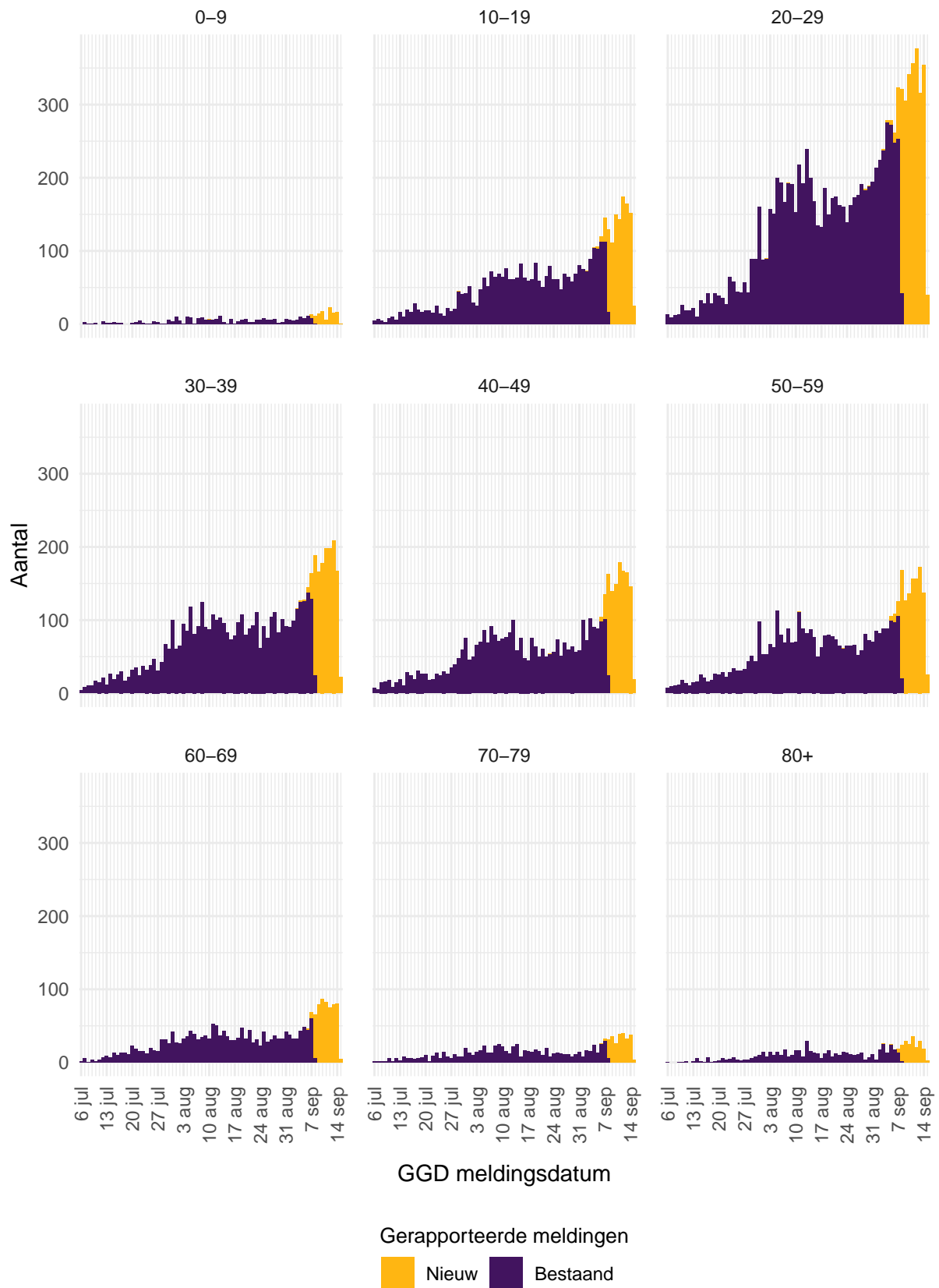
⁵ Voor 83 sterfgevallen is aangegeven dat COVID-19 niet de directe oorzaak van overlijden is

2 COVID-19 meldingen aan de GGD'en vanaf 6 juli 2020

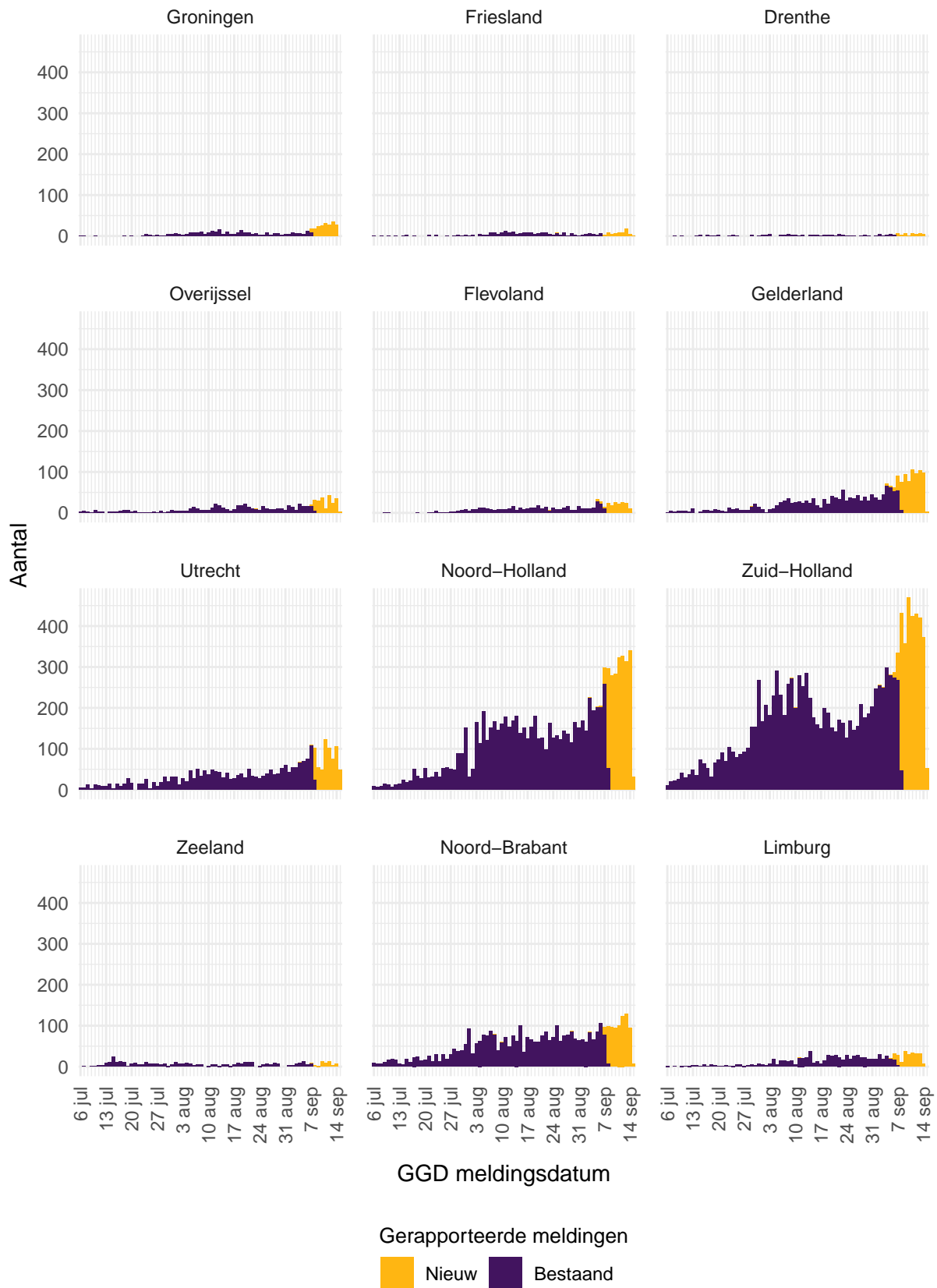

Figuur 1: Aantal aan de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten vanaf 6 juli 2020. (A) Aantal aan de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten, naar meldingsdatum. (B) Aantal aan de GGD'en gemelde in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten, naar datum van ziekenhuisopname. (C) Aantal aan de GGD'en gemelde overleden COVID-19 patiënten, naar datum van overlijden.

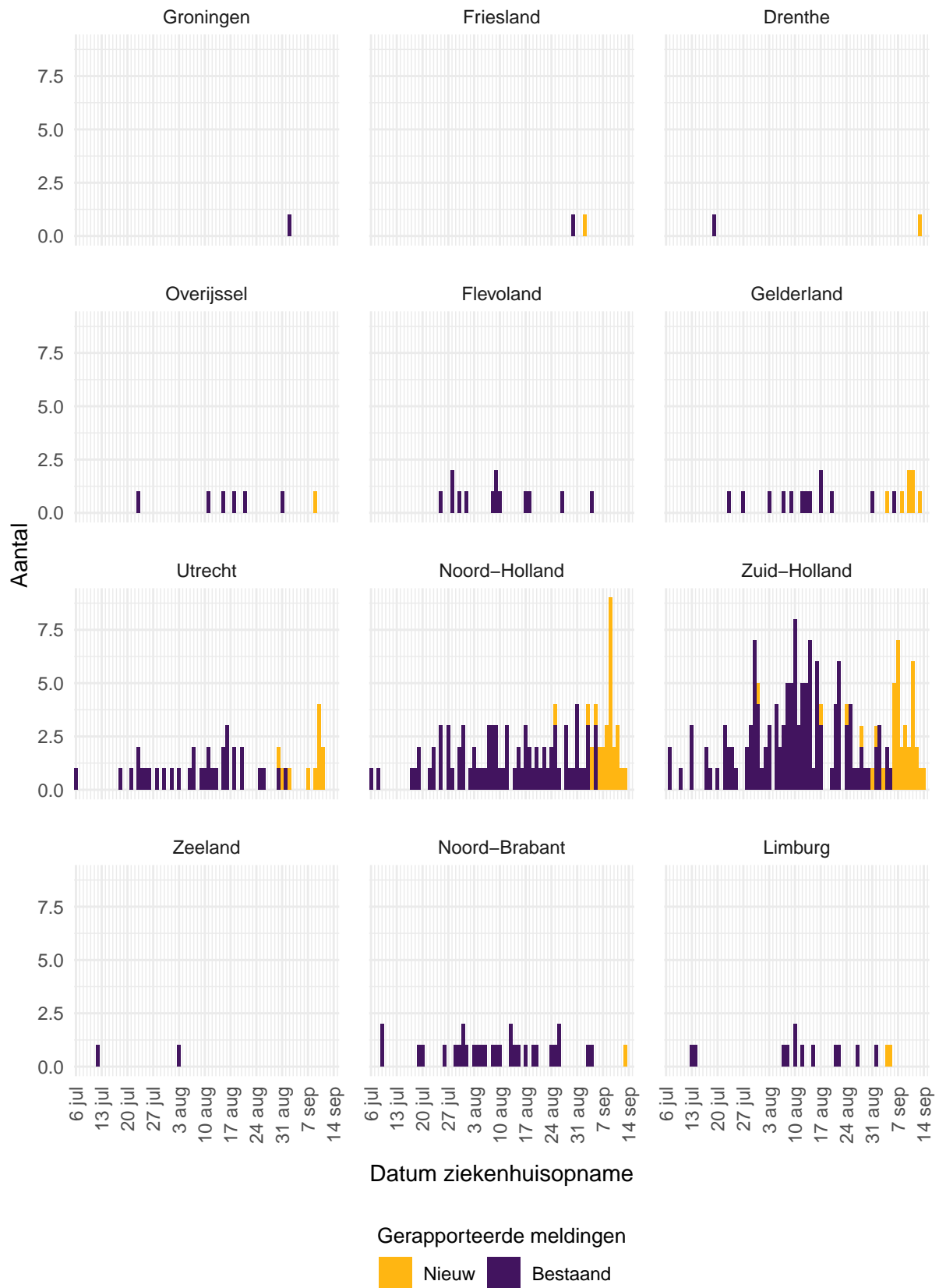
Meldingen aan het RIVM van 6 juli t/m 8 september 10:00 uur zijn in deze grafieken weergegeven in paars. Meldingen van 8 september 10:01 uur t/m 15 september 10:00 uur zijn weergegeven in geel. Sinds 1 juni kan iedereen zich met klachten laten testen. Toch is het aannemelijk dat niet alle COVID-19 patiënten getest worden. De werkelijke aantallen in Nederland zijn daarom waarschijnlijk hoger dan de aantallen die hier weergegeven worden. Van enkele patiënten is de datum van opname en/of de datum van overlijden niet bekend. Deze kunnen daarom niet worden weergegeven in deze figuren.

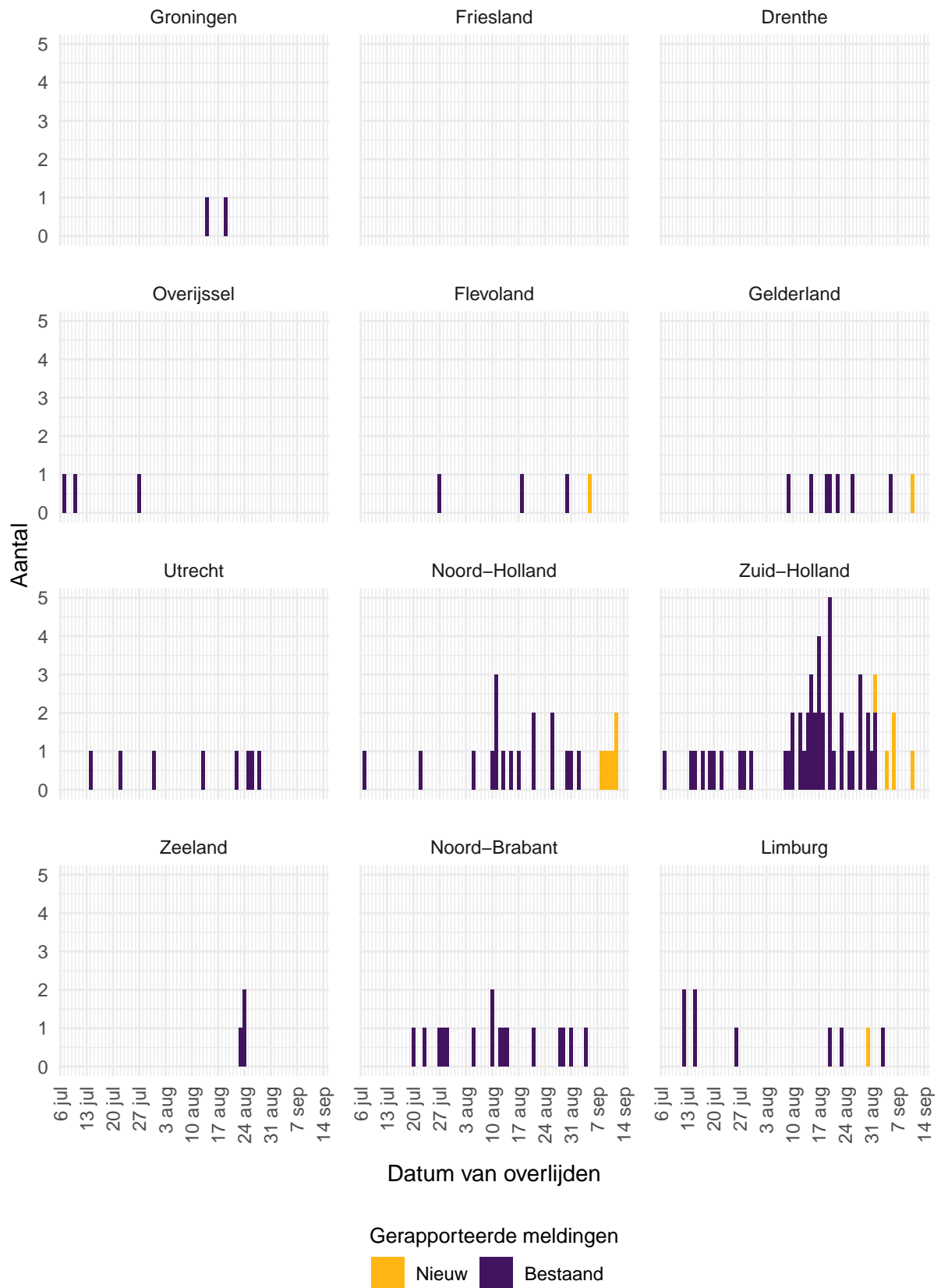
Figuur 2: Aantal bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten vanaf 6 juli 2020, per leeftijdsgroep. Voor de epidemiologische curves met data vanaf 27 februari, zie Figuur 26.

Figuur 3: Aantal bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten vanaf 6 juli 2020, per provincie. Voor de epidemiologische curves met data vanaf 27 februari, zie [Figuur 29](#).

Figuur 4: Aantal bij de GGD'en gemelde in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten vanaf 6 juli 2020 per provincie. Voor de epidemiologische curves met data vanaf 27 februari, zie Figuur 30.

Figuur 5: Aantal bij de GGD'en gemelde overleden COVID-19 patiënten vanaf 6 juli 2020, per provincie. Voor de epidemiologische curves met data vanaf 27 februari, zie Figuur 31.

3 Regionale overzichten van COVID-19 meldingen aan de GGD'en

3.1 Aantal COVID-19 meldingen per provincie in de afgelopen week

Tabel 2: Aantal COVID-19 patiënten bij de GGD'en gemeld, in het ziekenhuis opgenomen en overleden per provincie in de afgelopen week, totaal en per 100.000 inwoners^{1,2,3}

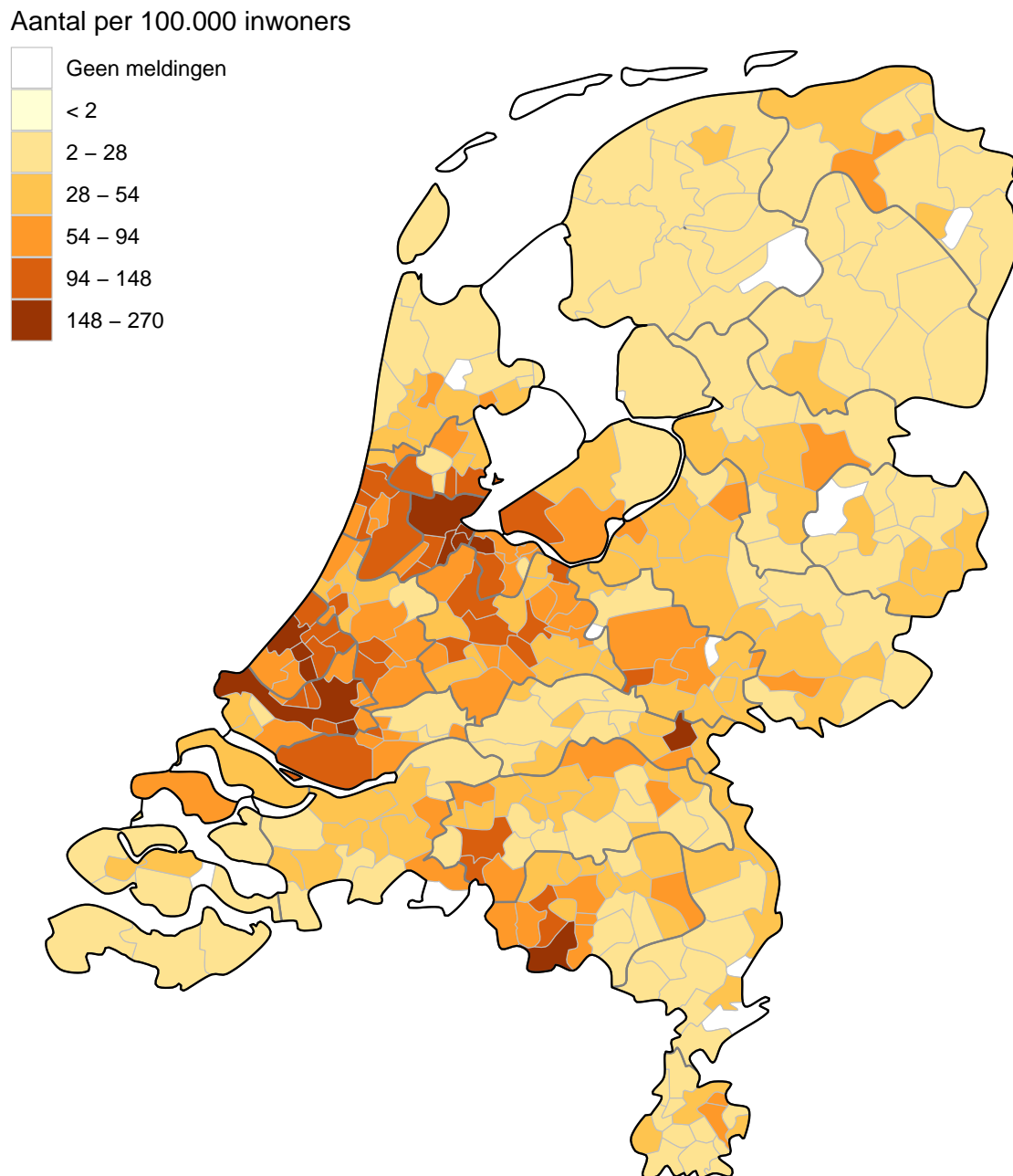
Provincie	Totaal gemeld	/100.000	Ziekenhuisopname	/100.000	Overleden	/100.000
Totaal gemeld	8084	46.4	53	0.3	8	0.0
Groningen	188	32.1	0	0.0	0	0.0
Friesland	63	9.7	0	0.0	0	0.0
Drenthe	32	6.5	1	0.2	0	0.0
Overijssel	213	18.3	1	0.1	0	0.0
Flevoland	148	35.0	0	0.0	0	0.0
Gelderland	654	31.4	6	0.3	1	0.0
Utrecht	660	48.7	7	0.5	0	0.0
Noord-Holland	2195	76.2	19	0.7	6	0.2
Zuid-Holland	2958	79.8	18	0.5	1	0.0
Zeeland	48	12.5	0	0.0	0	0.0
Noord-Brabant	743	29.0	1	0.0	0	0.0
Limburg	182	16.3	0	0.0	0	0.0

¹ Betreft het aantal COVID-19 patiënten met een datum van melding aan de GGD, opnamedatum of datum van overlijden in de periode van 8 september 10:01 t/m 15 september 10:00 uur.

² Sinds 1 juni kan iedereen met klachten zich laten testen. Toch is het aannemelijk dat niet alle COVID-19 patiënten getest worden. De werkelijke aantallen in Nederland zijn daarom waarschijnlijk hoger dan de aantallen die hier genoemd worden. Het werkelijke aantal COVID-19 patiënten opgenomen in het ziekenhuis of overleden is hoger dan het aantal opgenomen of overleden patiënten gemeld in de surveillance, omdat de surveillance gebaseerd is op de informatie op het moment van melding. Aan het RIVM wordt niet gemeld wie hersteld is.

³ Per 20 mei is de indeling naar provincie gebaseerd op woonlocatie van de patiënt in plaats van meldende GGD. Wanneer woonlocatie onbekend is, is de indeling gebaseerd op meldende GGD.

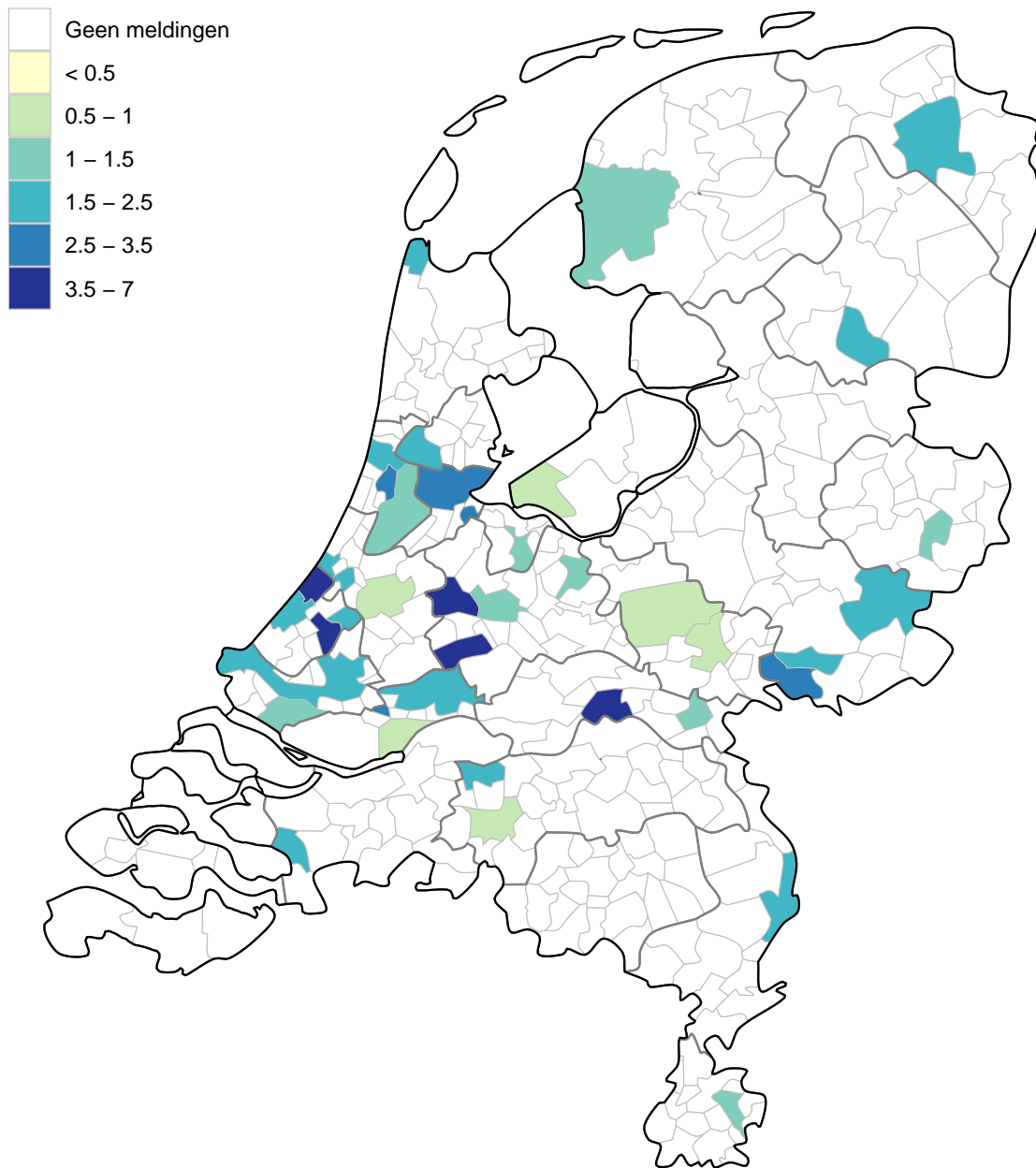
3.2 Kaarten met COVID-19 meldingen per gemeente in de afgelopen twee weken

Figuur 6: Aantal in de afgelopen twee weken bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten per 100.000 inwoners per gemeente met GGD meldingsdatum van 1 september t/m 15 september 10:00 uur. De grijze lijnen geven de grenzen van de GGD-regio's weer.

Iedere dinsdag wordt de kleurindeling van de kaart aangepast zodat het contrast tussen gemeenten duidelijker weergegeven wordt.

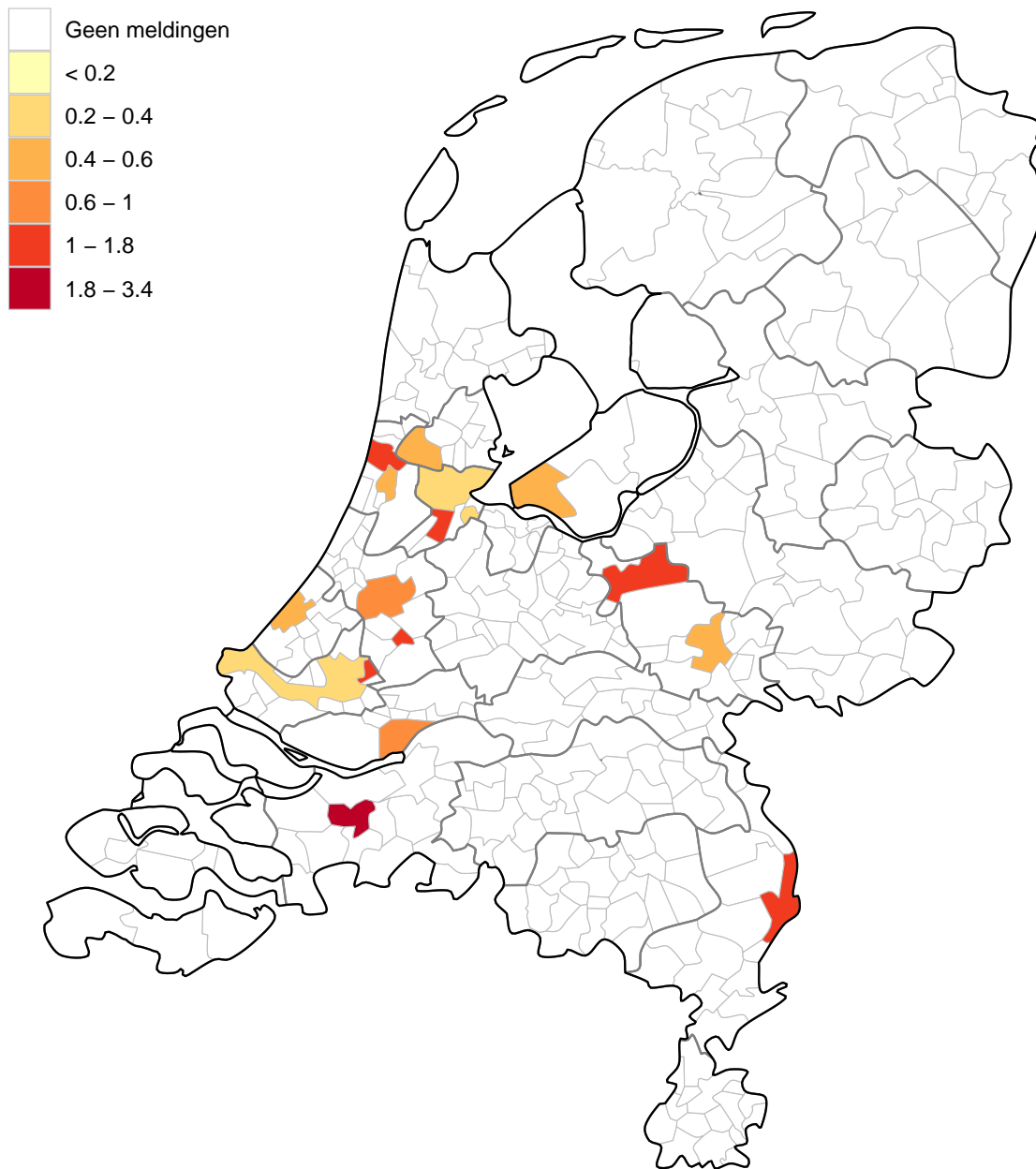
Aantal per 100.000 inwoners

Figuur 7: Aantal bij de GGD'en gemelde in de afgelopen twee weken in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten per 100.000 inwoners per gemeente met datum van ziekenhuisopname van 1 september t/m 15 september 10:00 uur. De grijze lijnen geven de grenzen van de GGD-regio's weer.

Iedere dinsdag wordt de kleurindeling van de kaart aangepast zodat het contrast tussen gemeenten duidelijker weergegeven wordt.

Aantal per 100.000 inwoners

Figuur 8: Aantal bij de GGD'en gemelde in de afgelopen twee weken overleden COVID-19 patiënten per 100.000 inwoners per gemeente met overlijdensdatum van 1 september t/m 15 september 10:00 uur. De grijze lijnen geven de grenzen van de GGD-regio's weer .

Iedere dinsdag wordt de kleurindeling van de kaart aangepast zodat het contrast tussen gemeenten duidelijker weergegeven wordt.

4 Leeftijdverdeling en man-vrouwverdeling van bij GGD'en gemelde COVID-19 patiënten in de afgelopen week

Tabel 3: Leeftijdverdeling van aan de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten, van in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten en van overleden COVID-19 patiënten in de afgelopen week^{1,2}

Leeftijdsgroep	Totaal gemeld	%	Ziekenhuisopname	%	Overleden	%
Totaal gemeld	8084		53		8	
0-4	27	0.3	0	0.0	0	0.0
5-9	77	1.0	0	0.0	0	0.0
10-14	268	3.3	0	0.0	0	0.0
15-19	782	9.7	0	0.0	0	0.0
20-24	1466	18.1	2	3.8	0	0.0
25-29	944	11.7	0	0.0	0	0.0
30-34	725	9.0	3	5.7	0	0.0
35-39	602	7.4	1	1.9	0	0.0
40-44	532	6.6	5	9.4	0	0.0
45-49	595	7.4	5	9.4	0	0.0
50-54	571	7.1	1	1.9	0	0.0
55-59	508	6.3	6	11.3	0	0.0
60-64	342	4.2	6	11.3	0	0.0
65-69	211	2.6	7	13.2	0	0.0
70-74	146	1.8	7	13.2	0	0.0
75-79	101	1.2	4	7.5	1	12.5
80-84	74	0.9	5	9.4	2	25.0
85-89	54	0.7	0	0.0	2	25.0
90-94	41	0.5	0	0.0	3	37.5
95+	17	0.2	1	1.9	0	0.0
Niet vermeld	1	0.0	0	0.0	0	0.0

¹ Betreft het aantal COVID-19 patiënten met een datum van melding aan de GGD, opnamedatum of datum van overlijden in de periode van 8 september 10:01 t/m 15 september 10:00 uur.

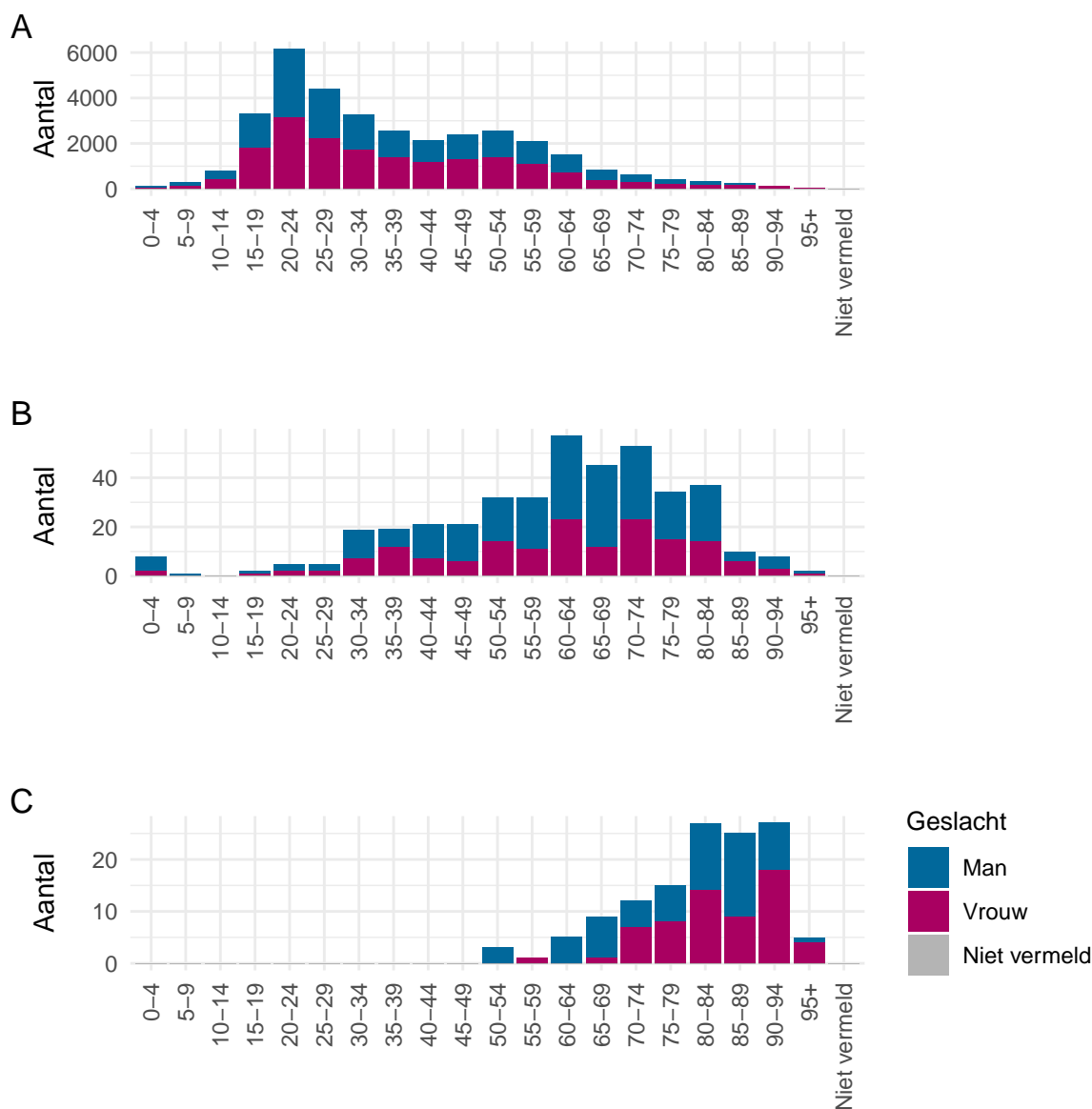
² Sinds 1 juni kan iedereen met klachten zich laten testen. Toch is het aannemelijk dat niet alle COVID-19 patiënten getest worden. De werkelijke aantallen in Nederland zijn daarom waarschijnlijk hoger dan de aantallen die hier genoemd worden. Het werkelijke aantal COVID-19 patiënten opgenomen in het ziekenhuis of overleden is hoger dan het aantal opgenomen of overleden patiënten gemeld in de surveillance, omdat de surveillance gebaseerd is op de informatie op het moment van melding. Aan het RIVM wordt niet gemeld wie hersteld is.

Tabel 4: Man-vrouwverdeling van aan de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten, van in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten en van overleden COVID-19 patiënten in de afgelopen week^{1,2}

Geslacht	Totaal gemeld	%	Ziekenhuisopname	%	Overleden	%
Totaal gemeld	8084		53		8	
Man	3841	47.5	33	62.3	5	62.5
Vrouw	4243	52.5	20	37.7	3	37.5
Niet vermeld	0	0.0	0	0.0	0	0.0

¹ Betreft het aantal COVID-19 patiënten met een datum van melding aan de GGD, opnamedatum of datum van overlijden in de periode van 8 september 10:01 t/m 15 september 10:00 uur.

² Sinds 1 juni kan iedereen met klachten zich laten testen. Toch is het aannemelijk dat niet alle COVID-19 patiënten getest worden. De werkelijke aantallen in Nederland zijn daarom waarschijnlijk hoger dan de aantallen die hier genoemd worden. Het werkelijke aantal COVID-19 patiënten opgenomen in het ziekenhuis of overleden is hoger dan het aantal opgenomen of overleden patiënten gemeld in de surveillance, omdat de surveillance gebaseerd is op de informatie op het moment van melding. Aan het RIVM wordt niet gemeld wie hersteld is.

Figuur 9: Leeftijdsverdeling en man-vrouwverdeling van bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten vanaf 6 juli 2020. (A) Leeftijdsverdeling en man-vrouwverdeling van bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten. (B) Leeftijdsverdeling en man-vrouwverdeling van bij de GGD'en gemelde in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten. (C) Leeftijdsverdeling en man-vrouwverdeling van bij de GGD'en gemelde overleden COVID-19 patiënten.

5 Reishistorie van bij GGD'en gemelde COVID-19 patiënten vanaf 6 juli 2020 en in de afgelopen week

Tabel 5: Aantal aan de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten die in de 14 dagen voor aanvang van de ziekte in het buitenland zijn geweest¹

	Vanaf 6 juli		Afgelopen week ²	
	Aantal	%	Aantal	%
Totaal gemeld	34355		8265	
Reishistorie	5269	15.3	420	5.1
Geen reishistorie	22661	66.0	4805	58.1
Niet vermeld	6425	18.7	3040	36.8

¹ Of een COVID-19 patiënt wel of geen reishistorie heeft, wordt vanaf week 36 bepaald door de volgende criteria:
a) De patiënt heeft bij de GGD aangegeven een reishistorie te hebben en b) er zit maximaal 14 dagen tussen de terugkomstdag en de eerste ziektedag van de patiënt.

² Meldingen die tussen 8 september 10:00 en 15 september 10:00 aan het RIVM zijn gemeld.

Tabel 6: Aantal aan de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten die in de 14 dagen voor aanvang van de ziekte in het buitenland zijn geweest naar verblijfplaats

Land van verblijf	Vanaf 6 juli		Afgelopen week ¹	
	Aantal	%	Aantal	%
Spanje	1136	21.6	49	11.7
Frankrijk	951	18.0	59	14.0
Turkije	609	11.6	68	16.2
Duitsland	522	9.9	61	14.5
België	433	8.2	42	10.0
Griekenland	349	6.6	36	8.6
Hongarije	241	4.6	16	3.8
Italië	194	3.7	23	5.5
Malta	162	3.1	1	0.2
Tsjechië	138	2.6	18	4.3
Oostenrijk	132	2.5	8	1.9
Kroatië	96	1.8	2	0.5
Polen	85	1.6	8	1.9
Portugal	68	1.3	10	2.4
Aruba	67	1.3	2	0.5
Overig	732	13.9	57	13.6

¹ Meldingen die tussen 8 september 10:00 en 15 september 10:00 aan het RIVM zijn gemeld.

6 Setting van mogelijke besmetting van bij GGD'en gemelde COVID-19 patiënten vanaf 6 juli 2020 en in de afgelopen week

In het brononderzoek door de GGD wordt bij COVID-19 patiënten nagegaan of er gerelateerde ziektegevallen zijn. Als dit het geval is wordt vermeld in welke setting de besmetting mogelijk heeft plaatsgevonden.

Tabel 7: Aantal aan de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten naar aanwezigheid van gerelateerde ziektegevallen¹

Gerelateerde ziektegevallen aanwezig	Vanaf 6 juli		Afgelopen week ²	
	Aantal	%	Aantal	%
Totaal gemeld	34358		8265	
Ja, setting vermeld	12478	36.3	2066	25.0
Ja, setting niet vermeld	3011	8.8	826	10.0
Ja, setting onbekend	194	0.6	43	0.5
Nee	11019	32.1	2131	25.8
Niet vermeld	7656	22.3	3199	38.7

¹ Sinds 1 juni kan iedereen met klachten zich laten testen. Toch is het aannemelijk dat niet alle COVID-19 patiënten getest worden. De werkelijke aantallen in Nederland zijn daarom waarschijnlijk hoger dan de aantallen die hier genoemd worden.

² Meldingen die tussen 8 september 10:00 en 15 september 10:00 aan het RIVM zijn gemeld.

Tabel 8: Vermelde mogelijke settings van besmetting van aan de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten waarbij sprake is van gerelateerde gevallen^{1,2}

Setting	Vanaf 6 juli		Afgelopen week ³	
	Aantal	%	Aantal	%
Thuisituatie (huisgenoten)	6684	53.6	1144	55.4
Overige familie	1796	14.4	213	10.3
Partner, niet samenwonend ⁴	42	0.3	5	0.2
Kennissen en vrienden ⁴	957	7.7	122	5.9
Werksituatie	1179	9.4	197	9.5
School en kinderopvang	122	1.0	62	3.0
Medereiziger / reis / vakantie ⁴	868	7.0	31	1.5
Vlucht ⁴	37	0.3	1	0.0
Horeca ⁵	580	4.6	113	5.5
Feest / verjaardag / borrel ⁴	338	2.7	36	1.7
Studentenvereniging/-activiteiten ⁴	150	1.2	38	1.8
Vrijtijdsbesteding, zoals sportclub	275	2.2	78	3.8
Religieuze bijeenkomsten	34	0.3	5	0.2
Koor	5	0.0	3	0.1
1e lijn gezondheidszorg / huisarts	39	0.3	7	0.3
2e lijn gezondheidszorg / ziekenhuis	82	0.7	16	0.8
Overige gezondheidszorg	42	0.3	9	0.4
Verpleeghuis	781	6.3	186	9.0
Woonzorgcentrum voor ouderen	176	1.4	30	1.5
Woonvoorziening voor verstandelijk beperkten	52	0.4	27	1.3
Woonvoorziening voor lichamelijk beperkten	9	0.1	7	0.3
Overige woonvoorziening	44	0.4	3	0.1
Dagopvang voor ouderen	3	0.0	0	0.0
Dagopvang voor verstandelijk beperkten	4	0.0	1	0.0
Dagopvang voor lichamelijk beperkten	1	0.0	0	0.0
Overige dagopvang	7	0.1	0	0.0
Hospice	3	0.0	1	0.0
Uitvaart ⁴	20	0.2	1	0.0
Overig	304	2.4	49	2.4

¹ Sinds 1 juni kan iedereen met klachten zich laten testen. Toch is het aannemelijk dat niet alle COVID-19 patiënten getest worden. De werkelijke aantallen in Nederland zijn daarom waarschijnlijk hoger dan de aantallen die hier genoemd worden.

² Per patiënt kunnen meerdere settings gerapporteerd zijn. De percentages in Tabel 8 worden berekend ten opzichte van het aantal patiënten waarbij sprake is van gerelateerde gevallen en tenminste één setting is vermeld (Tabel 7).

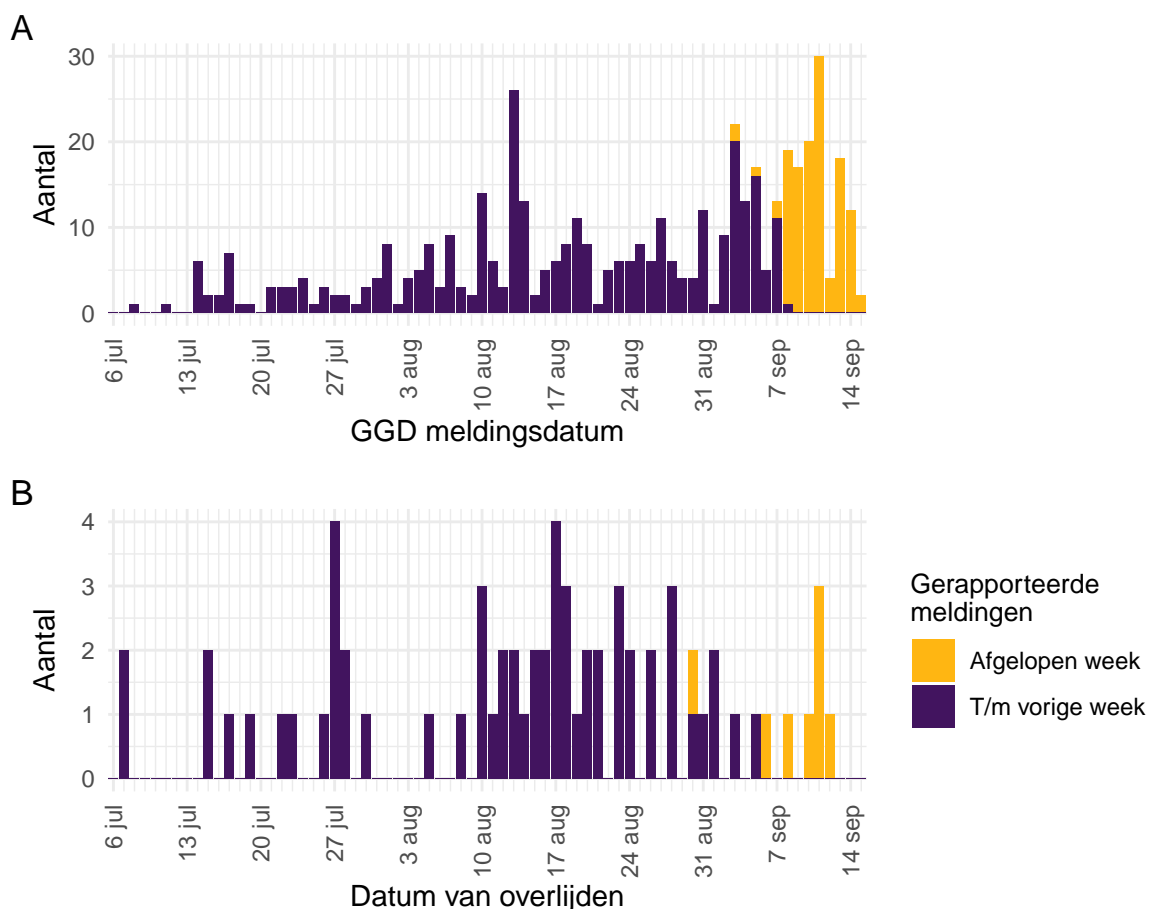
³ Meldingen die tussen 8 september 10:00 en 15 september 10:00 aan het RIVM zijn gemeld.

⁴ Tot 6 augustus werden deze settings geregistreerd als 'overige setting'. Vanaf 6 augustus is de GGD gevraagd deze overige settings nader te specificeren.

⁵ Vanaf 1 juli is deze setting gestructureerd nagevraagd.

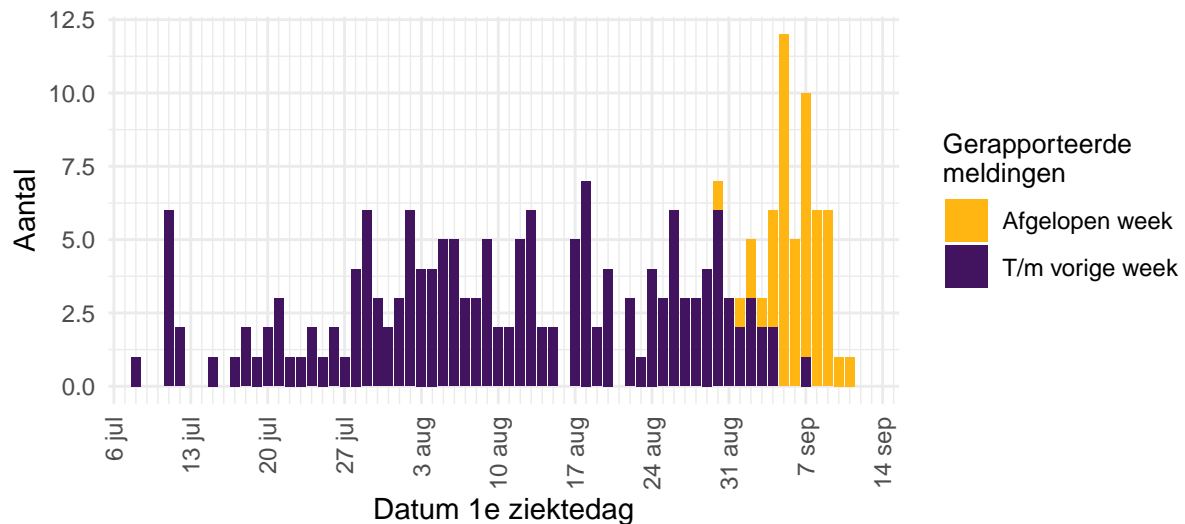
7 Surveillance van COVID-19 in verpleeghuizen en woonzorgcentra vanaf 6 juli 2020

Via een samenwerking tussen artsen, laboratoria en de GGD'en wordt informatie verzameld over personen (patiënten) met een positieve COVID-19 testuitslag (zie pagina ??). Vanaf 1 juli is gestructureerd nagevraagd of een persoon in een verpleeghuis of woonzorgcentrum woont. Vanaf 8 september is deze informatie gebruikt om het aantal COVID-19 patiënten woonachtig in een verpleeghuis of woonzorgcentrum, en het aantal bewoners met COVID-19 die overleden zijn sinds 1 juli, te monitoren.

Figuur 10: Aantal verpleeghuis- en woonzorgcentrumbewoners met COVID-19 gemeld aan de GGD'en vanaf 6 juli 2020. (A) Aantal gemelde verpleeghuis- en woonzorgcentrumbewoners, naar meldingsdatum. (B) Aantal overleden verpleeghuis- en woonzorgcentrumbewoners, naar datum van overlijden.

Meldingen aan het RIVM t/m 8 september 10:00 uur zijn in deze grafieken weergegeven in paars. Meldingen van 8 september 10:01 uur t/m 15 september 10:00 uur zijn weergegeven in geel. De werkelijke aantallen COVID-19 patiënten en overleden COVID-19 patiënten zijn hoger dan zoals hier weergegeven omdat waarschijnlijk niet alle mogelijk besmette personen getest worden.

Figuur 11: Aantal nieuwe verpleeghuis- en woonzorgcentrumlocaties met COVID-19 vanaf 6 juli 2020. Aantal nieuwe verpleeghuis- en woonzorgcentrumlocaties waar sprake is van tenminste één COVID-19 besmetting op basis van een positieve test. Een verpleeghuis of woonzorgcentrum wordt meegeteld als ‘nieuwe locatie’ wanneer er tenminste 28 dagen vóór de positieve test geen nieuwe patiënten zijn gemeld.

Meldingen aan het RIVM t/m 8 september 10:00 uur zijn in deze grafieken weergegeven in paars. Meldingen van 8 september 10:01 uur t/m 15 september 10:00 uur zijn weergegeven in geel.

8 Bron- en contactonderzoek van COVID-19 meldingen aan de GGD'en

8.1 Resultaten uit bron- en contactonderzoek

Wanneer iemand besmet is met het nieuwe coronavirus start de GGD met bron- en contactonderzoek (BCO) volgens een [landelijk protocol](#), met als doel om verdere verspreiding van het virus te voorkomen. Het contactonderzoek richt zich op personen met wie de besmette persoon de afgelopen tijd in contact is geweest. Nauwe contacten zijn mensen waarmee langer dan 15 minuten op minder dan 1,5 meter afstand contact is geweest tijdens de besmettelijke periode, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen huisgenoten en overige nauwe contacten. Andere (niet nauwe) contacten van de besmette persoon zijn mensen die langer dan 15 minuten met de persoon in dezelfde ruimte waren, maar waar wel 1,5 meter afstand was.

De GGD neemt contact op met de nauwe contacten van de besmette persoon en adviseert hen tot 10 dagen na het laatste contact met de besmette persoon thuis in quarantaine te blijven. De andere (niet nauwe) contacten krijgen een brief of e-mail. Contacten moeten zich bij de eerste klachten zo snel mogelijk laten testen. Nauwe contacten worden op individuele basis geregistreerd, indien zij gelinkt zijn aan meerdere besmette personen worden ze niet dubbel in de rapportage meegenomen. Niet nauwe contacten worden pas individueel geregistreerd als ze zich bij de GGD melden met klachten.

Tabel 9: Aantallen aan de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten, aantallen gevonden in het kader van bron- en contactonderzoek en aantallen waarbij contactinventarisatie is uitgevoerd¹

Week	Nieuwe meldingen	Gevonden ihkv BCO ²		Contactinventarisatie uitgevoerd	
		Aantal	%	Aantal	%
27	435	—	—	400	92.0
28	469	125	26.7	440	93.8
29	929	266	28.6	912	98.2
30	1285	359	27.9	1261	98.1
31	2378	574	24.1	2270	95.5
32	3923	717	18.3	3561	90.8
33	4063	661	16.3	3783	93.1
34	3605	525	14.6	3434	95.3
35	3574	600	16.8	3401	95.2
36	4949	781	15.8	4624	93.4
37	7859	991	12.6	6859	87.3

¹ Contactinventarisatie houdt in dat de GGD voor elke nieuwe COVID-19 melding in kaart brengt welke contacten deze patiënt heeft gehad tijdens de besmettelijke periode, die twee dagen voor de start van de klachten begint.

² Geen volledige gegevens over week 27.

Tabel 10: Resultaten uit het bron- en contactonderzoek van de bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten¹

Soort contact ^{2,3}	Week-nummer ⁴	Contacten	Gemiddeld aantal contacten per nieuwe COVID-19 melding ⁵	Positief geteste contacten	% Positief geteste contacten ⁶
Totaal	27	1546	3.9	100	6.5
	28	1694	3.8	168	9.9
	29	3277	3.6	376	11.5
	30	4129	3.3	379	9.2
	31	6298	2.8	639	10.1
	32	7026	2.0	643	9.2
	33	7513	2.0	445	5.9
	34	8806	2.6	560	6.4
	35	10228	3.0	726	7.1
	36	13504	2.9	1168	8.6
	37	15600	2.3	815	5.2
Huisgenoten	27	612	1.5	72	11.8
	28	612	1.4	88	14.4
	29	1211	1.3	230	19.0
	30	1544	1.2	217	14.1
	31	2415	1.1	396	16.4
	32	2746	0.8	402	14.6
	33	2695	0.7	237	8.8
	34	3487	1.0	294	8.4
	35	4125	1.2	400	9.7
	36	5757	1.2	727	12.6
	37	7207	1.1	566	7.9
Overige nauwe contacten	27	911	2.3	28	3.1
	28	1069	2.4	79	7.4
	29	2050	2.2	144	7.0
	30	2563	2.0	159	6.2
	31	3866	1.7	240	6.2
	32	4260	1.2	238	5.6
	33	4784	1.3	207	4.3
	34	5274	1.5	264	5.0
	35	6072	1.8	325	5.4
	36	7674	1.7	440	5.7
	37	8278	1.2	246	3.0

¹ Vanwege onvolledige registratie bij een aantal GGD'en in week 32, 33 en 34 zijn de gegevens over deze weken niet volledig.

² Andere, niet nauwe contacten zijn niet meegenomen in Totaal.

³ Van enkele nauwe contacten is niet bekend wat voor soort contact ze zijn.

⁴ Het weeknummer is gebaseerd op de datum van registratie bij de GGD.

⁵ Hierbij worden alleen de nieuwe COVID-19 meldingen meegenomen waarvoor contactinventarisatie is uitgevoerd, zie Tabel 9.

⁶ In verband met de monitorperiode van 14 dagen zijn de gegevens over het aantal en percentage positief geteste contacten niet volledig voor week 36 en 37.

9 SARS-CoV-2 testen afgenomen door de GGD'en vanaf 1 juni

Vanaf 1 juni kunnen alle personen met klachten passend bij SARS-CoV-2 infectie (COVID-19) zich laten testen door de GGD, bijvoorbeeld in de teststraten. Voor 1 juni is in alle GGD regio's het afspraken- en uitslagensysteem CoronIT geïmplementeerd. Onderstaande rapportage is gebaseerd op CoronIT data van voorbije volledige kalenderweken vanaf 1 juni 2020, geëxporteerd op 14 september 2020.

Sinds 12 augustus is er een teststraat op Schiphol, waar terugkerende reizigers uit risicogebieden zich kunnen laten testen, ook wanneer zij asymptomisch zijn. De op Schiphol uitgevoerde testen zijn niet meegenomen in deze sectie. Totale aantallen uitslagen zijn gebaseerd op alleen positieve en negatieve uitslagen, testen met uitslag heranalyse of onbeoordeelbaar zijn geëxcludeerd. Omdat alleen geboortjaar beschikbaar is om de leeftijd van patiënten te bepalen, is 2020 minus het geboortjaar gebruikt om de leeftijd toe te kennen. Dit betekent dat ongeveer de helft van de patiënten een jaar te oud is ingeschat.

Tabel 11: Aantal testen uitgevoerd door de GGD'en, met bekende uitslag

Weeknummer	Totaal aantal testen met uitslag	Aantal positief	Percentage positief
23	48812	986	2.0
24	57013	841	1.5
25	61604	567	0.9
26	61222	426	0.7
27	67248	375	0.6
28	74919	463	0.6
29	88508	925	1.0
30	111416	1195	1.1
31	101471	2411	2.4
32	98621	3681	3.7
33	102921	3719	3.6
34	135723	3398	2.5
35	156298	3420	2.2
36	176599	5163	2.9
37 ¹	188898	7419	3.9
Totaal	1531273	34989	2.3

¹ De gegevens van week 37 zijn nog niet volledig.

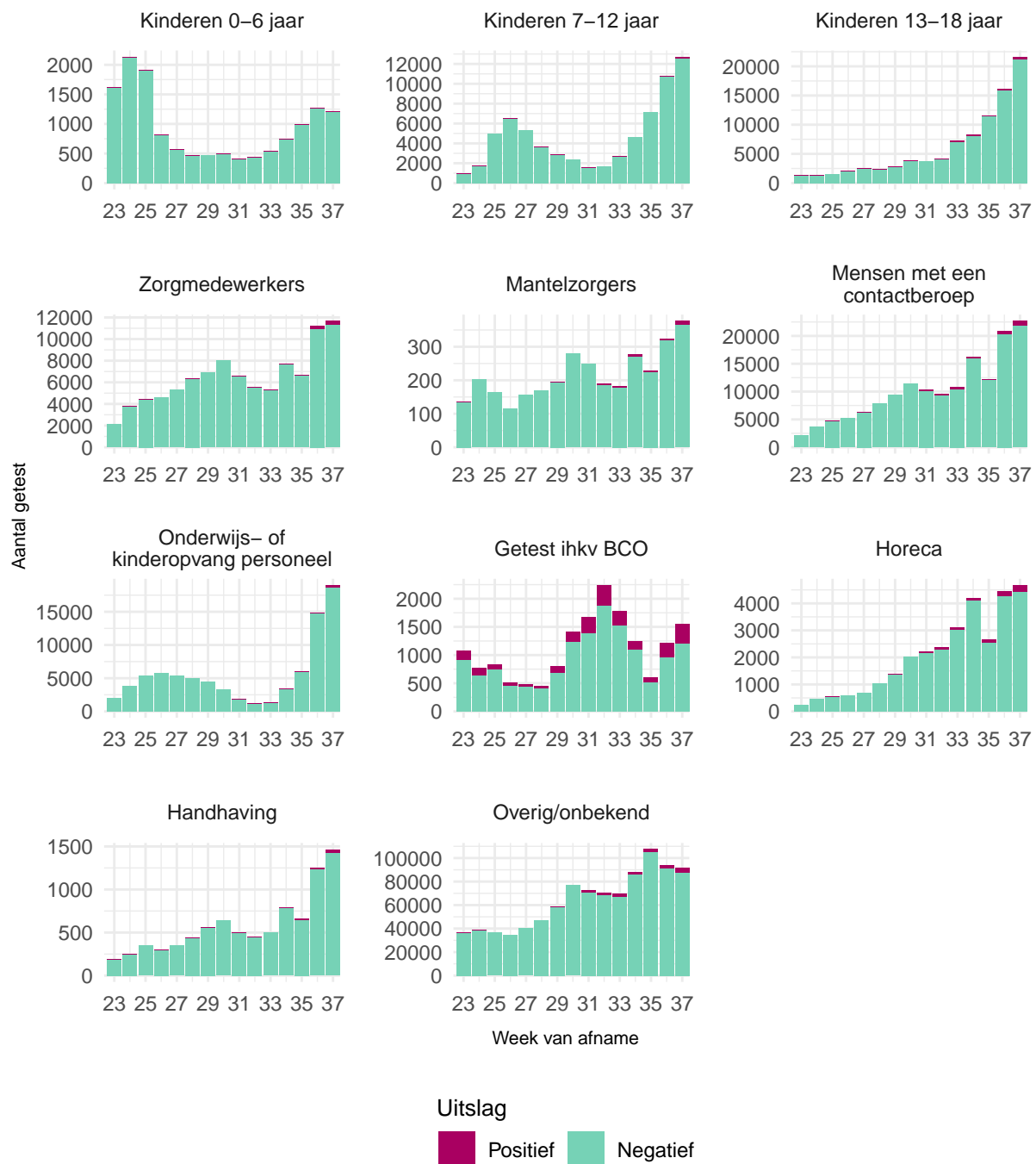
Tabel 12: Aantal testen en percentage positief per doelgroep uitgevoerd door de GGD'en.

Groep	Vanaf 1 juni			Afgelopen kalender week ¹		
	Aantal positief	Aantal getest	Percentage positief	Aantal positief	Aantal getest	Percentage positief
Getest ihkv BCO ²	2619	16646	15.7	349	1547	22.6
Kinderen 0-6 jaar	105	14074	0.7	18	1214	1.5
Kinderen 7-12 jaar	476	69644	0.7	142	12720	1.1
Kinderen 13-18 jaar	1617	90405	1.8	421	21639	1.9
Zorgmedewerkers	1512	96390	1.6	369	11678	3.2
Onderwijs/kinderopvang	910	82596	1.1	386	19012	2.0
Mantelzorgers	44	3242	1.4	13	377	3.4
Contactberoep	3430	153360	2.2	897	22692	4.0
Horeca	972	30639	3.2	272	4676	5.8
Handhaving ³	166	8714	1.9	49	1467	3.3
Overig/onbekend	23138	965563	2.4	4503	91876	4.9
Totaal	34989	1531273	2.3	7419	188898	3.9

¹ Van 7 september tot en met 13 september.

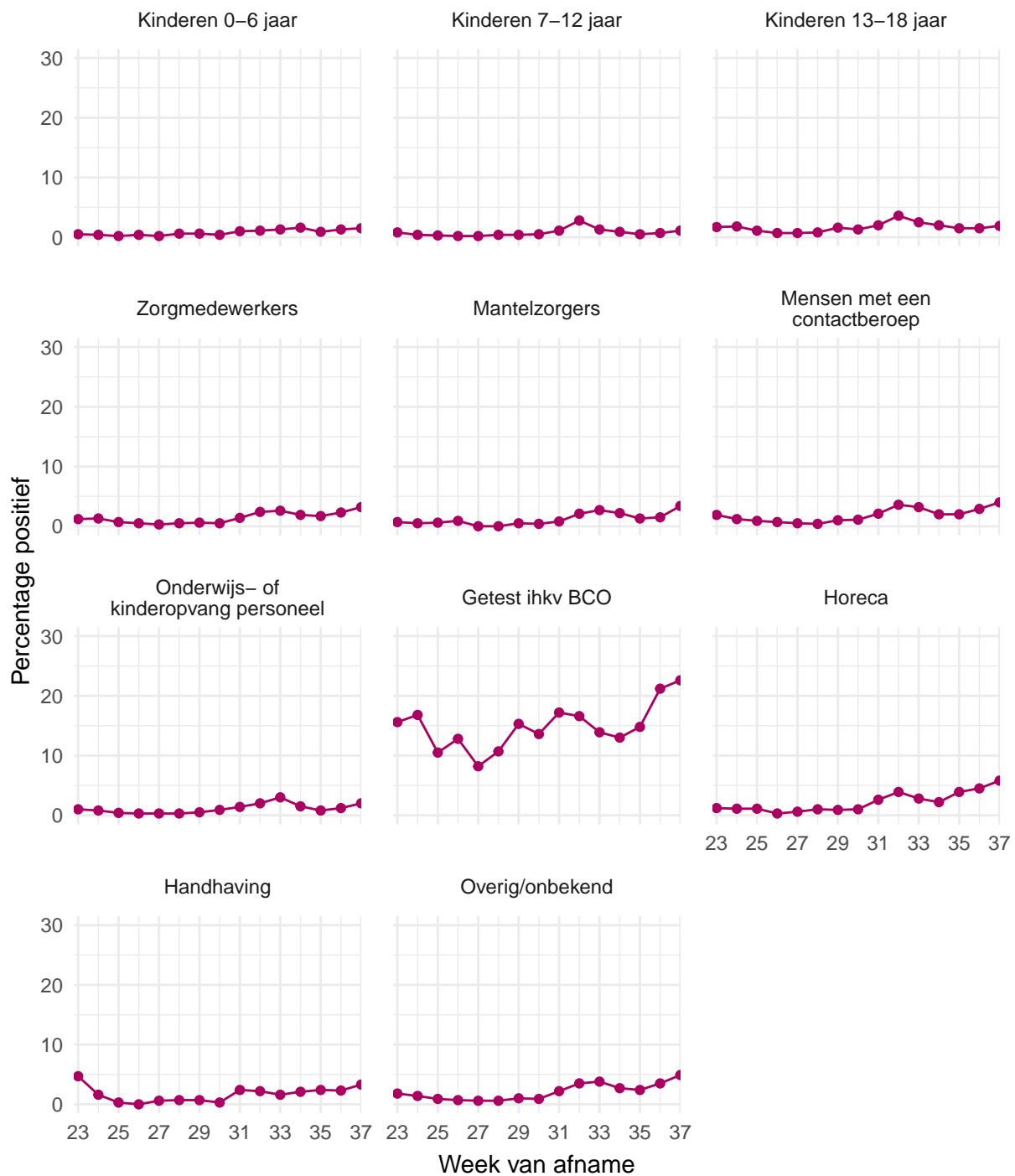
² Voor deze personen is geregistreerd dat zij getest zijn in het kader van bron- en contactonderzoek (BCO). Het werkelijk aantal geteste personen vanwege BCO is waarschijnlijk hoger.

³ Onder handhaving vallen medewerkers bij politie, BOA, marechaussee, brandweer en Dienst Justitiële Inrichtingen.

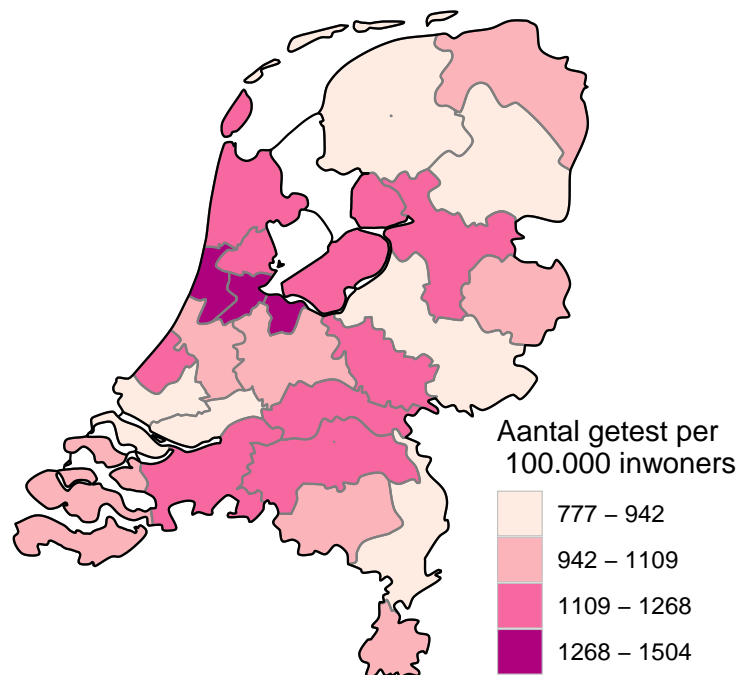

Figuur 12: Aantal positieve en negatieve testen per week en per doelgroep vanaf 1 juni. NB: De reikwijdtes van de y-assen verschillen.

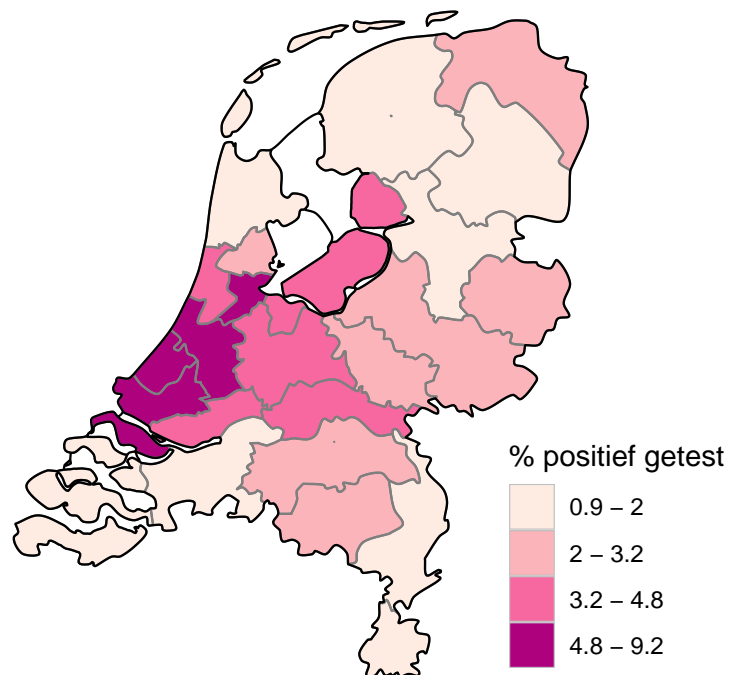

Figuur 13: Percentage positieve testen per doelgroep en per kalenderweek vanaf 1 juni.

Figuur 14: Aantal testen per 100.000 inwoners per GGD regio waar de patiënt woont in de afgelopen kalenderweek (van 7 september tot en met 13 september). De grijze lijnen geven de grenzen van de GGD-regio's weer.

Figuur 15: Percentage positieve testen per GGD regio waar de patiënt woont in de afgelopen kalenderweek (van 7 september tot en met 13 september). De grijze lijnen geven de grenzen van de GGD-regio's weer.

Tabel 13: Aantal positieve en negatieve testen vanaf 1 juni per leeftijdsgroep en geslacht.

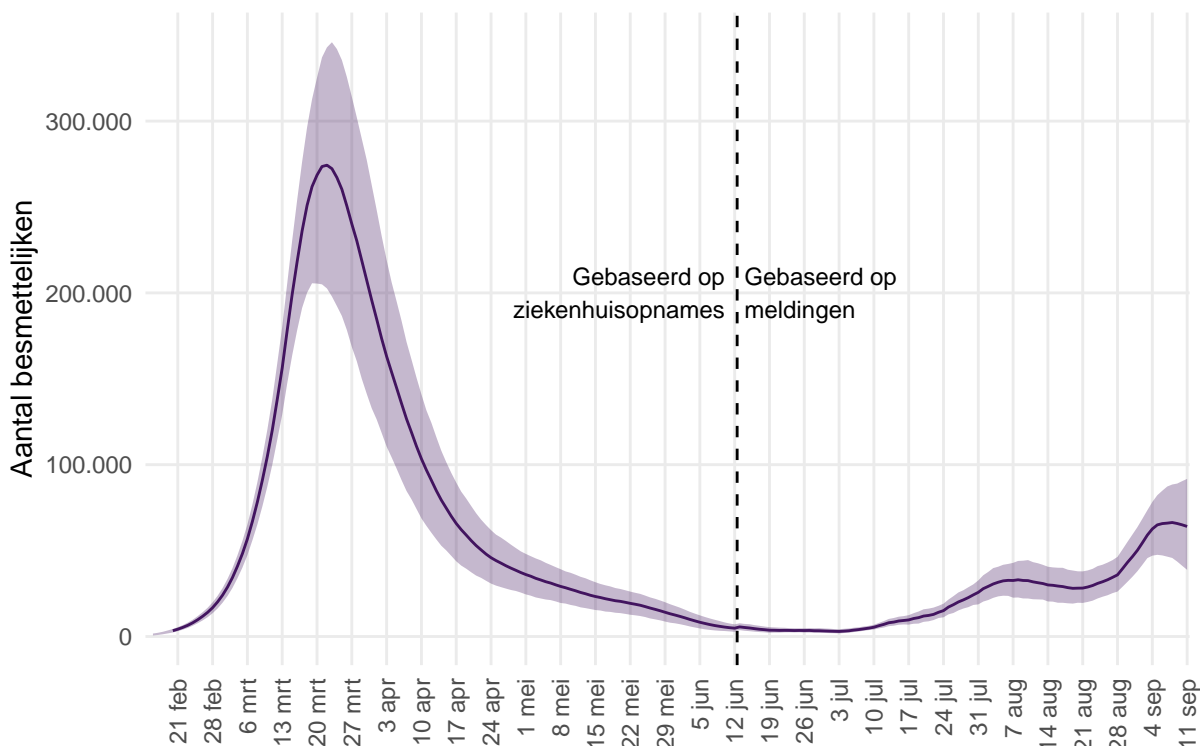
Leeftijdsgroep	Mannen			Vrouwen		
	Aantal positief	Aantal getest	Percentage positief	Aantal positief	Aantal getest	Percentage positief
0-4	59	4989	1.2	50	3987	1.3
5-9	139	19554	0.7	155	16825	0.9
10-14	429	45767	0.9	429	38212	1.1
15-19	1425	54060	2.6	1708	60581	2.8
20-24	3191	65106	4.9	3141	86671	3.6
25-29	2332	64639	3.6	2384	93270	2.6
30-34	1692	69246	2.4	1825	102116	1.8
35-39	1271	65437	1.9	1429	91591	1.6
40-44	1030	53169	1.9	1259	71853	1.8
45-49	1111	44067	2.5	1281	59435	2.2
50-54	1278	41464	3.1	1421	55548	2.6
55-59	1114	36924	3.0	1087	51320	2.1
60-64	782	33702	2.3	767	45771	1.7
65-69	434	27252	1.6	388	32759	1.2
70-74	267	21126	1.3	276	22682	1.2
75-79	141	11096	1.3	136	11852	1.1
80-84	75	5880	1.3	90	6247	1.4
85-89	30	2351	1.3	42	2590	1.6
90-94	16	567	2.8	12	850	1.4
95+	2	102	2.0	5	159	3.1
Niet vermeld	0	0	0.0	0	0	0.0
Totaal	16818	666498	2.5	17885	854319	2.1

10 Schattingen en berekeningen

10.1 Schatting van het aantal besmettelijke personen gebaseerd op gegevens t/m 11 september 2020

Als iemand het coronavirus oploopt, is hij/zij een tijd lang besmettelijk voor anderen. Hoe lang dit duurt, verschilt van persoon tot persoon. Op basis van verschillende gegevensbronnen over hoeveel mensen het coronavirus opgelopen hebben in een bepaalde periode, kan een inschatting worden gemaakt van het aantal besmettelijke personen in de algemene bevolking. Deze schatting gaat gepaard met onzekerheid: het exacte aantal is onbekend, maar we kunnen door berekeningen aangeven tussen welke waarden het zich waarschijnlijk bevindt. Op 11 september lag het geschatte aantal besmettelijken tussen 38770 en 91746 personen.

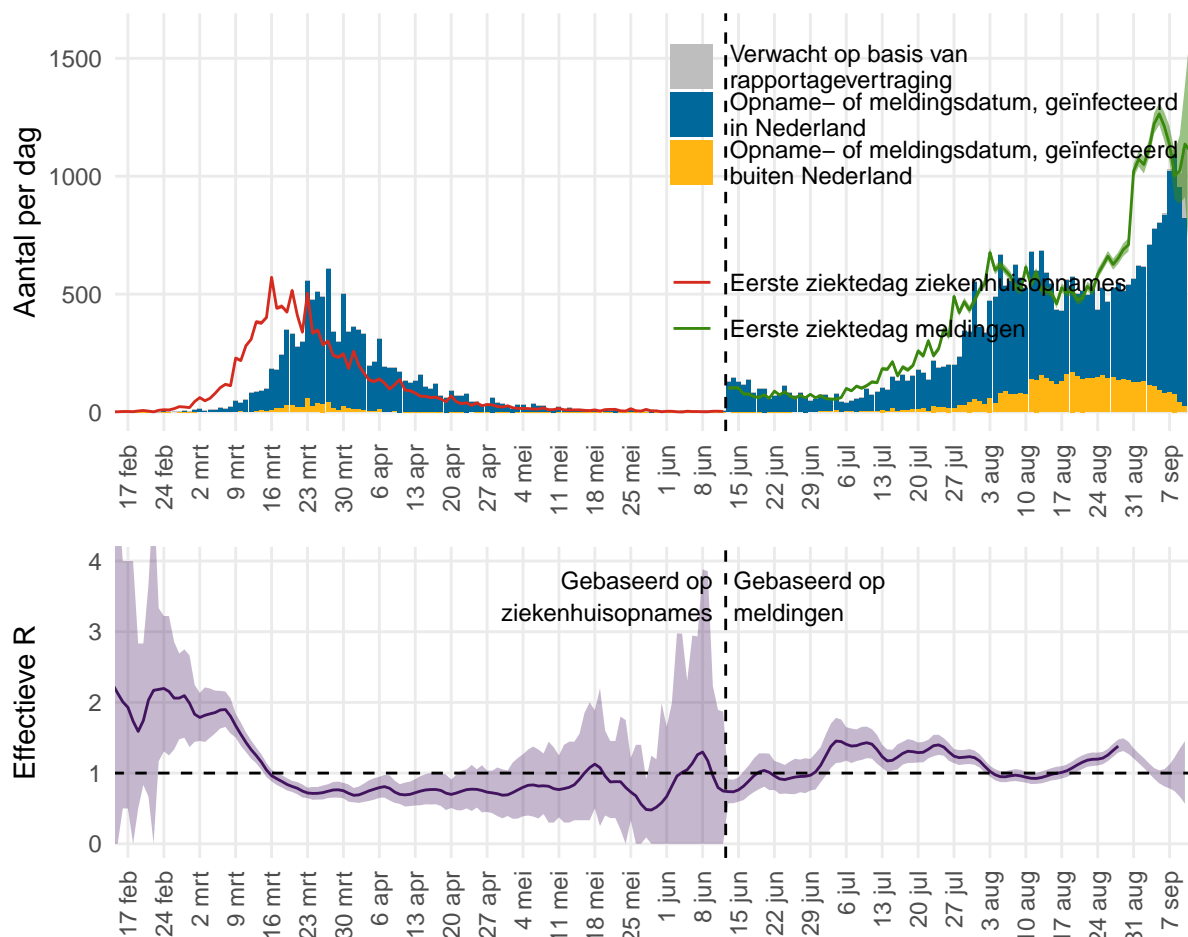
De methode is nog in ontwikkeling. Eerder baseerden we een schatting van het aantal besmettelijke personen op basis van intensive care (IC) opnames. Omdat het aantal mensen dat met COVID-19 op een IC is opgenomen heel laag kan zijn, baseren we de schattingen voor aantal besmettingen in de periode van februari tot 12 juni 2020 op basis van ziekenhuisopnames. Vanaf 12 juni berekenen we het aantal besmettelijke personen op basis van het aantal meldingen van COVID-19 patiënten omdat het aantal ziekenhuisopnames laag is. Dit aantal meldingen wordt bijgehouden door de GGD'en.

Figuur 16: Het geschat aantal besmettelijke personen voor Nederland. De figuur geeft het aantal besmettelijke personen op basis van het aantal ziekenhuisopnames tot 12 juni, links van de verticale stippellijn, en het aantal besmettelijke personen op basis van het aantal meldingen vanaf 12 juni, rechts van de stippellijn. We definiëren besmettelijke personen hier als mensen die een infectie hebben, en die ook in redelijke mate besmettelijk zijn, waarbij uiteindelijk aantoonbare antistoffen worden gevormd na deze infectie.

10.2 Het reproductiegetal R gebaseerd op gegevens t/m 11 september 2020

Het reproductiegetal R geeft het gemiddeld aantal mensen dat besmet wordt door een persoon met COVID-19. Voor de schatting van dit reproductiegetal gebruiken we het aantal gemelde COVID-19 ziekenhuisopnames per dag in Nederland. Omdat een ziekenhuisopname van een COVID-19 patiënt met enige vertraging doorgegeven wordt in het rapportagesysteem, corrigeren we de aantallen ziekenhuisopnames voor deze vertraging¹. Voor een groot deel van de gemelde patiënten is de eerste ziektedag bekend. Deze informatie wordt gebruikt om de eerste ziektedag voor de overige patiënten te schatten. Door het aantal in het ziekenhuis opgenomen patiënten per datum van eerste ziektedag weer te geven is direct te zien of het aantal infecties toeneemt, piekt of afneemt. Voor de berekening van het reproductiegetal is het ook nodig te weten wat de tijdsduur is tussen de eerste ziektedag van een COVID-19 patiënt en de eerste ziektedag van zijn of haar besmetter. Deze tijdsduur is gemiddeld 4 dagen, berekend op basis van COVID-19 meldingen aan de GGD. Als het aantal nieuwe ziekenhuisopnames laag is, berekenen we het reproductiegetal R op basis van het aantal meldingen van COVID-19 patiënten. Dit aantal meldingen wordt bijgehouden door de GGD'en. Met deze informatie wordt de waarde van het reproductiegetal berekend zoals beschreven in Wallinga & Lipsitch 2007².

Figuur 17: Het effectief reproductiegetal R voor Nederland.

¹van de Kastele J, Eilers PHC, Wallinga J. Nowcasting the Number of New Symptomatic Cases During Infectious Disease Outbreaks Using Constrained P-spline Smoothing. *Epidemiology*. 2019;30(5):737-745. doi:10.1097/EDE.0000000000001050.

²Wallinga J, Lipsitch M. How generation intervals shape the relationship between growth rates and reproductive numbers. *Proc Biol Sci*. 2007;274(1609):599-604. doi:10.1098/rspb.2006.3754.

Figuur 17 geeft links van de stippellijn in blauw het aantal in Nederland voor COVID-19 in het ziekenhuis opgenomen patiënten naar opnamedatum, zoals gemeld aan de GGD'en. In grijs is het verwachte extra aantal opnames weergegeven, op basis van correctie voor rapportagevertraging. Het aantal in het ziekenhuis opgenomen patiënten per datum van eerste ziektedag is weergegeven in rood. Bij patiënten waar de eerste ziektedag niet bekend is, is deze geschat. Op basis van deze eerste ziektedag voor in het ziekenhuis opgenomen patiënten wordt het reproductiegetal berekend. Als het aantal nieuwe ziekenhuisopnames laag is, berekenen we het reproductiegetal R op basis van het aantal meldingen van COVID-19 patiënten. Rechts van de stippellijn is het aantal meldingen naar meldingsdatum weergegeven in blauw. De eerste ziektedag van deze patiënten is weergegeven in groen. De meest aannemelijke waarde van het reproductiegetal is weergegeven als paarse lijn in de onderste figuur. Wanneer de rode of groene lijn in de bovenste figuur een stijgende trend heeft is het reproductiegetal groter dan 1, wanneer de rode of groene lijn een dalende trend heeft is het reproductiegetal kleiner dan 1. De onzekerheidsmarge van een reproductiegetal is groter als er weinig ziekenhuisopnames of als er weinig meldingen zijn (paars, het 95% betrouwbaarheidsinterval). Bij lage aantallen ziekenhuisopnames wordt de onzekerheid van het reproductiegetal groter en kan deze meer schommelen. Als de schatting boven de waarde 1 komt, moet eerst naar de bandbreedte worden gekeken voordat er conclusies kunnen worden getrokken. De rapportagevertragingen en de tijdsduur tussen opeenvolgende infecties betekenen in Nederland dat we betrouwbare schattingen kunnen maken van de waarde van het reproductiegetal R langer dan 14 dagen geleden. Voor schattingen van R meer recent dan 14 dagen geleden is de betrouwbaarheid niet groot, en voor deze periode wordt de meest aannemelijke waarde weggelaten. Op 28 augustus was het reproductiegetal R gemiddeld 1.38 (1.29 – 1.47, 95% betrouwbaarheidsinterval).

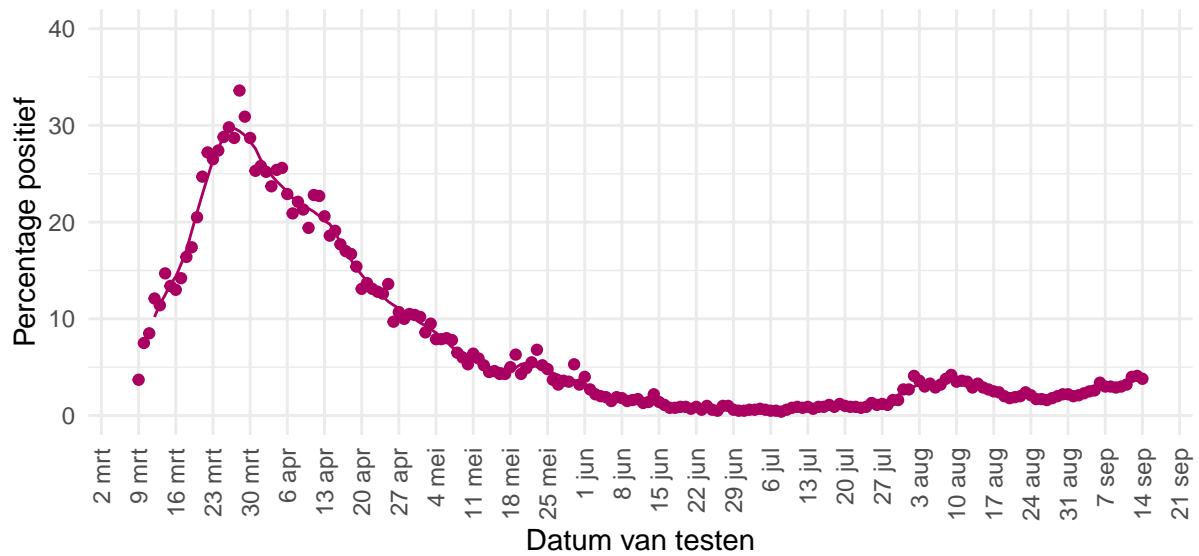
11 COVID-19 gegevens uit overige bronnen

11.1 SARS-CoV-2 laboratoriumtests op basis van de virologische dagstaten

Om zicht te houden op het aantal geteste personen en het aantal positief geteste personen op het SARS-CoV-2 virus in Nederland, is alle laboratoria in Nederland die diagnostiek voor SARS-CoV-2 uitvoeren gevraagd om vanaf 9 maart deze data dagelijks te melden. De laboratoria rapporteren op maandag voor 12 uur over de voorgaande week. Het aantal personen met een positieve uitslag wijkt af van het aantal patiënten gemeld door GGD'en omdat sommige personen mogelijk vaker getest worden en omdat positieve laboratorium uitslagen sneller gerapporteerd kunnen worden.

Tabel 14: Aantal geteste personen en aantal SARS-CoV-2 positief geteste personen in Nederland, gemeld door laboratoria, per week.

Datum van - tot	Aantal labs	Aantal geteste personen	Aantal personen met positieve uitslag	% positief
2020-03-09 - 2020-03-15	30	17080	1529	9.0
2020-03-16 - 2020-03-22	35	21338	3953	18.5
2020-03-23 - 2020-03-29	37	24745	7232	29.2
2020-03-30 - 2020-04-05	40	29098	7424	25.5
2020-04-06 - 2020-04-12	41	38960	8391	21.5
2020-04-13 - 2020-04-19	42	40102	7140	17.8
2020-04-20 - 2020-04-26	43	38395	4947	12.9
2020-04-27 - 2020-05-03	44	28954	2906	10.0
2020-05-04 - 2020-05-10	46	29006	2072	7.1
2020-05-11 - 2020-05-17	49	32687	1678	5.1
2020-05-18 - 2020-05-24	52	28836	1578	5.5
2020-05-25 - 2020-05-31	52	33871	1302	3.8
2020-06-01 - 2020-06-07	53	58956	1224	2.1
2020-06-08 - 2020-06-14	53	63778	1004	1.6
2020-06-15 - 2020-06-21	53	65541	619	0.9
2020-06-22 - 2020-06-28	53	64140	493	0.8
2020-06-29 - 2020-07-05	53	69658	408	0.6
2020-07-06 - 2020-07-12	54	79309	520	0.7
2020-07-13 - 2020-07-19	53	89783	858	1.0
2020-07-20 - 2020-07-26	53	113744	1099	1.0
2020-07-27 - 2020-08-02	54	122021	2403	2.0
2020-08-03 - 2020-08-09	55	118058	3950	3.3
2020-08-10 - 2020-08-16	54	121253	3900	3.2
2020-08-17 - 2020-08-23	54	161406	3416	2.1
2020-08-24 - 2020-08-30	54	185167	3415	1.8
2020-08-31 - 2020-09-06	54	184037	4446	2.4
2020-09-07 - 2020-09-13	54	182964	5968	3.3

Figuur 18: Percentage van personen die getest zijn op SARS-CoV-2 waarbij de testuitslag positief was, gemeld door de virologische laboratoria. De stippen geven het percentage per dag aan; de lijn een 7-daags lopend gemiddelde.

Tabel 15: Aantal geteste personen en aantal SARS-CoV-2 positief geteste personen in Nederland, gemeld door virologische laboratoria, uitgesplitst naar aanvrager¹. De gegevens van de laatste vier kalenderweken (van 17 augustus t/m 13 september) zijn weergegeven per week. De gegevens van de periode daarvoor, vanaf 15 juni, zijn samengevoegd.

Aanvrager	Datum van - tot	Aantal labs	Aantal geteste personen	Aantal personen met positieve uitslag	Percentage positief
Ziekenhuis	2020-06-15 - 2020-08-16	41	45490	433	1.0
	2020-08-17 - 2020-08-23	34	6039	105	1.7
	2020-08-24 - 2020-08-30	34	6986	107	1.5
	2020-08-31 - 2020-09-06	34	7988	133	1.7
	2020-09-07 - 2020-09-13	34	10073	239	2.4
Verpleeghuis	2020-06-15 - 2020-08-16	41	7669	107	1.4
	2020-08-17 - 2020-08-23	34	1410	30	2.1
	2020-08-24 - 2020-08-30	34	1759	31	1.8
	2020-08-31 - 2020-09-06	34	2460	95	3.9
	2020-09-07 - 2020-09-13	34	2964	104	3.5
GGD	2020-06-15 - 2020-08-16	41	398945	6675	1.7
	2020-08-17 - 2020-08-23	34	81866	1767	2.2
	2020-08-24 - 2020-08-30	34	93755	1668	1.8
	2020-08-31 - 2020-09-06	34	97238	2005	2.1
	2020-09-07 - 2020-09-13	34	88952	2565	2.9
Overig	2020-06-15 - 2020-08-16	41	37354	385	1.0
	2020-08-17 - 2020-08-23	34	9276	91	1.0
	2020-08-24 - 2020-08-30	34	8696	65	0.7
	2020-08-31 - 2020-09-06	34	11624	158	1.4
	2020-09-07 - 2020-09-13	34	19739	484	2.5

¹ In bovenstaande cijfers zijn alleen gegevens meegenomen van laboratoria die deze hebben uitgesplitst naar aanvrager, dit betreft een deel van de laboratoria.

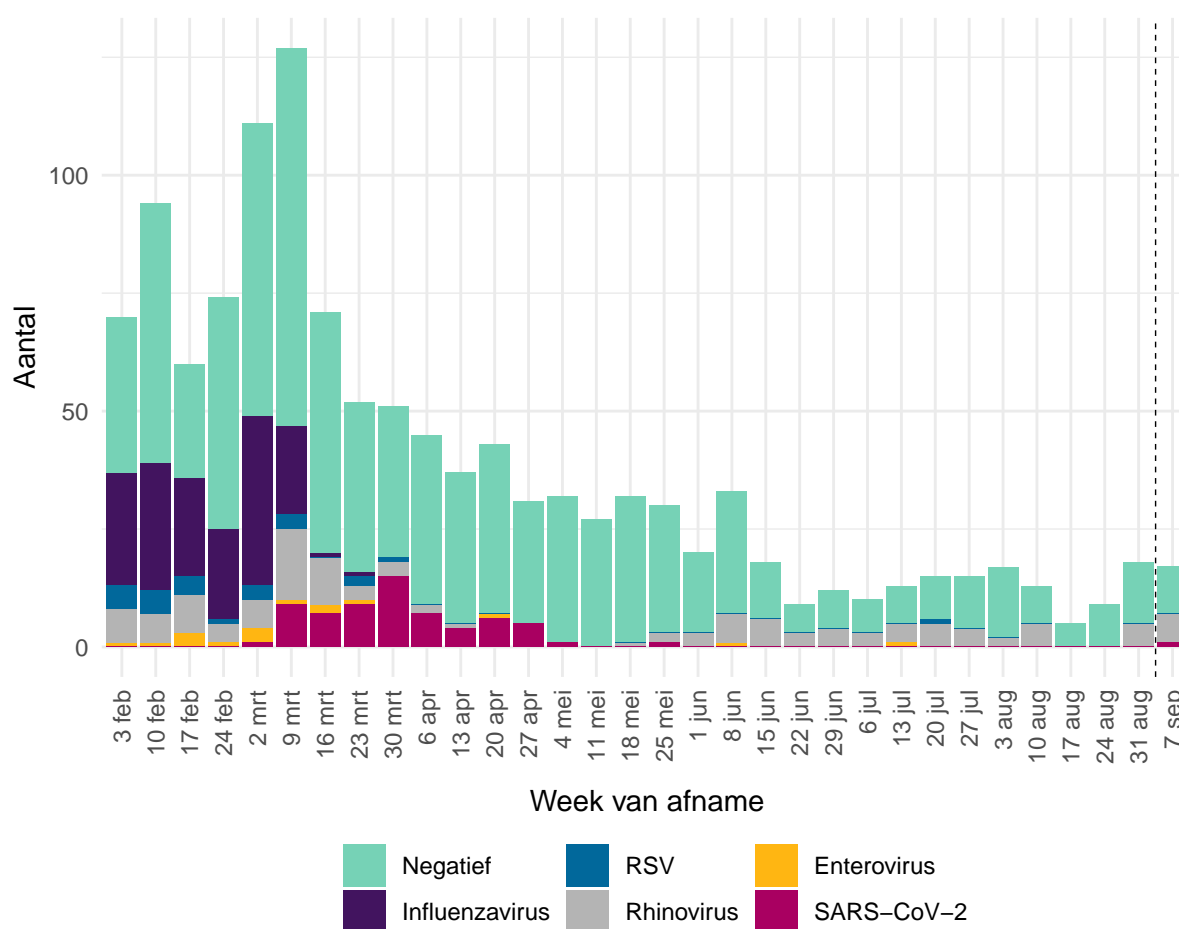
Tabel 16: Aantal geteste personen en aantal SARS-CoV-2 positief geteste ziekenhuismedewerkers en -patiënten in Nederland, gemeld door virologische laboratoria¹. De gegevens van de laatste vier kalenderweken (van 17 augustus t/m 13 september) zijn weergegeven per week. De gegevens van de periode daarvoor, vanaf 15 juni, zijn samengevoegd.

Aanvrager	Datum van - tot	Aantal labs	Aantal geteste personen	Aantal personen met positieve uitslag	Percentage positief
Medewerkers	2020-06-15 - 2020-08-16	41	14240	145	1.0
	2020-08-17 - 2020-08-23	34	2283	28	1.2
	2020-08-24 - 2020-08-30	34	3298	55	1.7
	2020-08-31 - 2020-09-06	34	4263	48	1.1
	2020-09-07 - 2020-09-13	34	5718	132	2.3
Patiënten	2020-06-15 - 2020-08-16	41	26850	268	1.0
	2020-08-17 - 2020-08-23	34	3384	73	2.2
	2020-08-24 - 2020-08-30	34	3370	50	1.5
	2020-08-31 - 2020-09-06	34	3359	80	2.4
	2020-09-07 - 2020-09-13	34	3837	93	2.4

¹ In bovenstaande cijfers zijn alleen gegevens meegenomen van laboratoria die deze hebben uitgesplitst naar doelgroep, dit betreft een deel van de laboratoria.

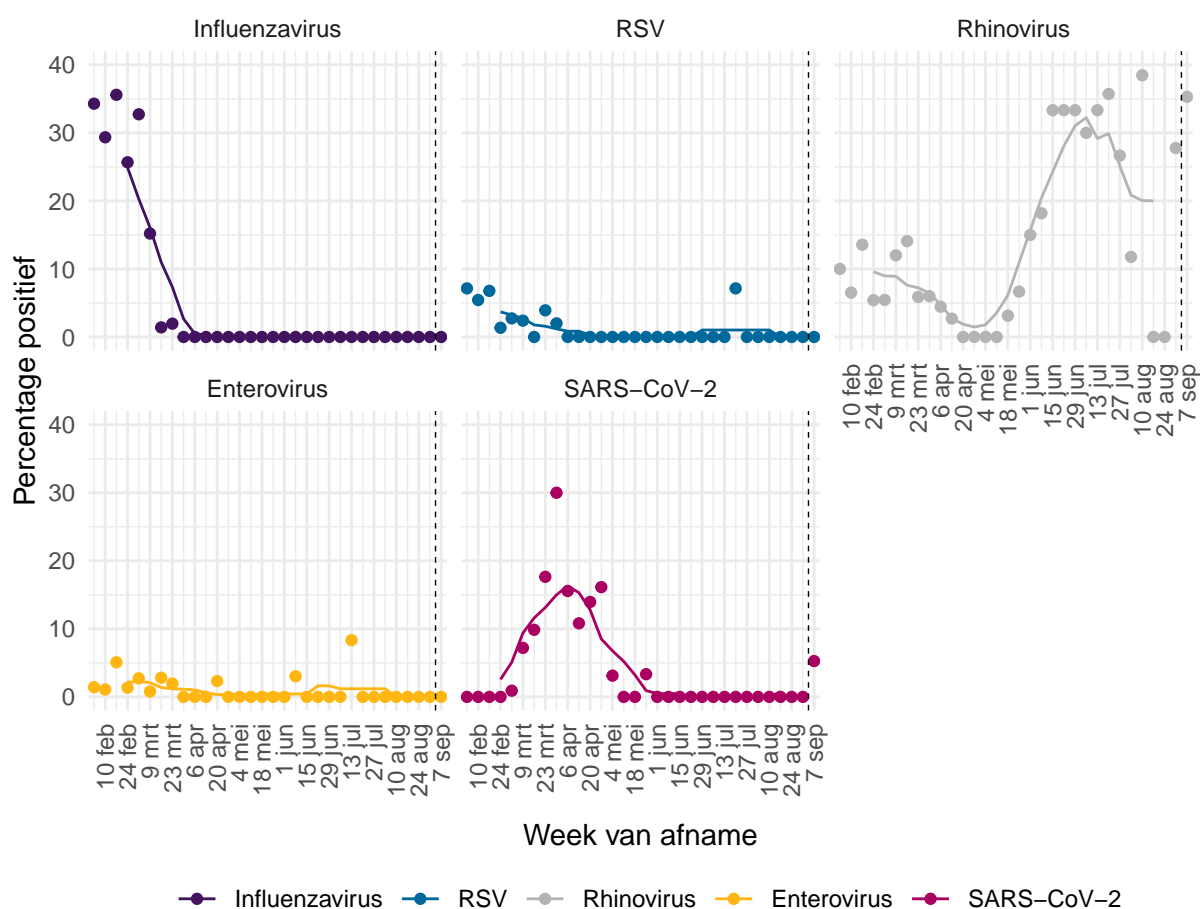
11.2 Nivel/RIVM huisartsen peilstation surveillance: respiratoire infecties bij personen met griepachtige klachten of acute luchtweginfecties.

De aantallen mensen met COVID-19 in de steekproef van de [Peilstations](#) kunnen niet vergeleken worden met de resultaten van de GGD'en. Bij een steekproef van de personen die de huisarts consulteren met griepachtige klachten of acute luchtweginfecties, worden monsters afgenomen voor de landelijke respiratoire surveillance. Dit wordt gedaan door ongeveer 40 huisartsenpraktijken die deelnemen aan de Peilstations van Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn. Momenteel worden de meeste mensen met griepachtige klachten getest door de GGD'en. De resultaten van de Peilstations zijn gebaseerd op mensen die op consult komen bij de huisarts.

Figuur 19: Aantal patiënten met griepachtige klachten of een acute respiratoire infectie dat positief getest is op Influenzavirus, RSV, Rhinovirus, Enterovirus of SARS-CoV-2 of dat negatief getest is op deze virussen. Gegevens van de afgelopen week (rechts van de stippellijn) zijn incompleet omdat nog niet alle testresultaten bekend zijn.

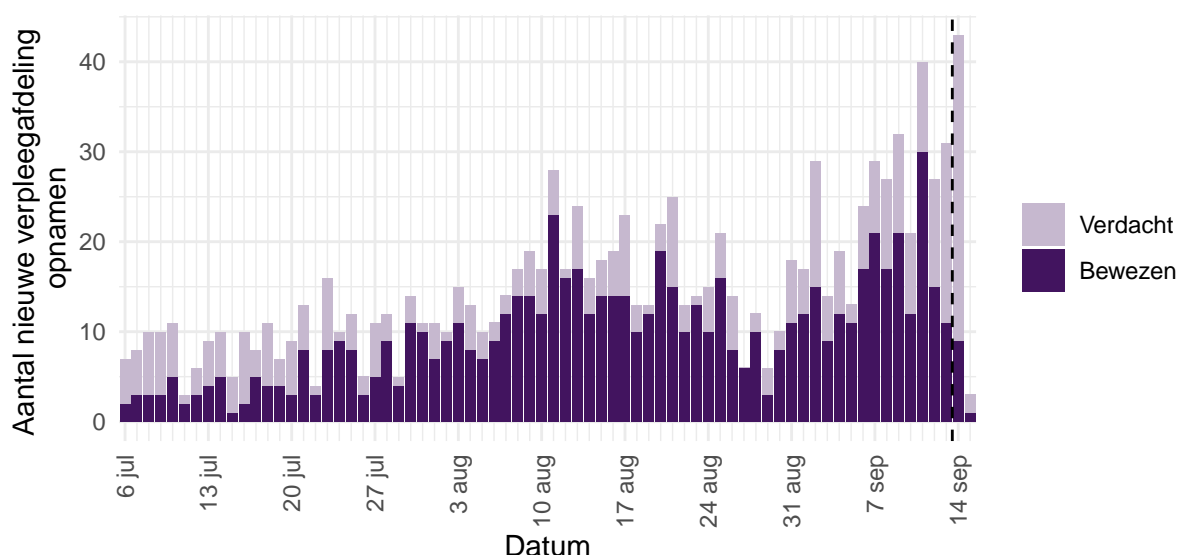
Aanwezigheid van andere virussen in de groep negatief is niet uit te sluiten, omdat er slechts op een beperkt aantal virussen getest wordt. Dubbelinfecties kunnen voorkomen. Hierdoor kunnen het aantal positieve testen hoger zijn dan het aantal positieve monsters.

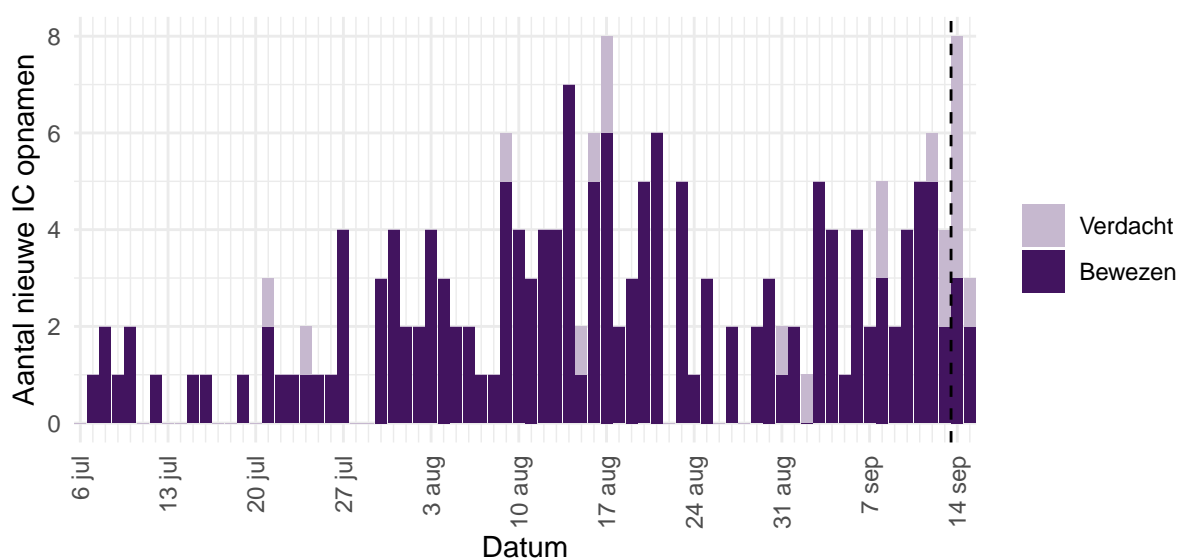
Figuur 20: Percentage patiënten met griepachtige klachten of een acute respiratoire infectie dat positief getest is op Influenzavirus, RSV, Rhinovirus, Enterovirus of SARS-CoV-2. De stippen geven het aantal per dag aan; de lijn een 7-daags lopend gemiddelde.

11.3 COVID-19 opnames op de verpleegafdeling en de intensive care

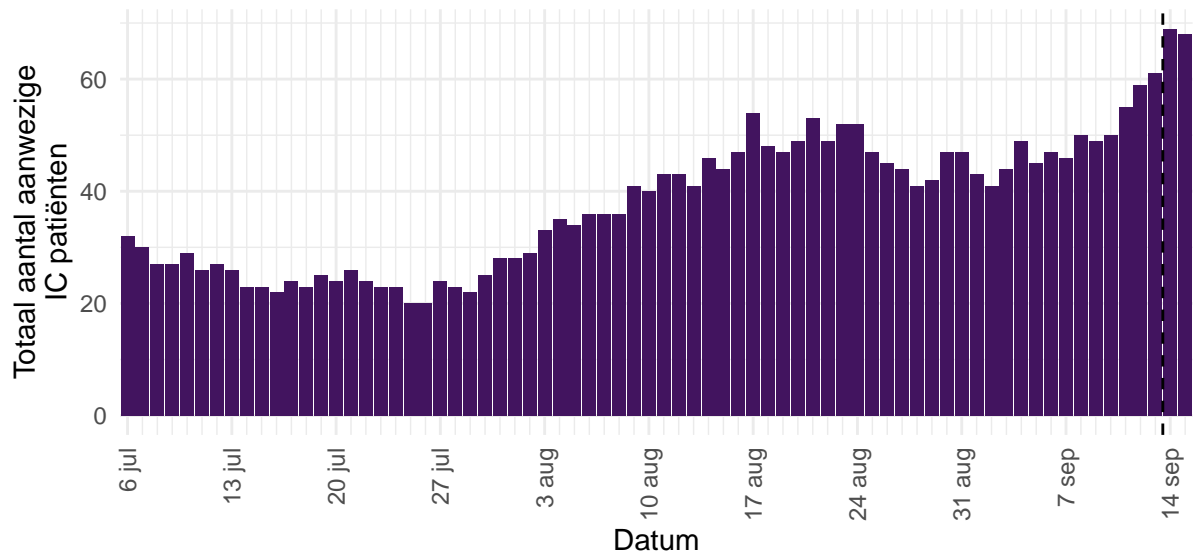
De Stichting NICE rapporteert dagelijks het aantal COVID-19 patiënten dat opgenomen is op de verpleegafdeling en de intensive care. In de afgelopen week zijn er 144 nieuwe bewezen COVID-19 verpleegafdeling opnames geregistreerd door NICE (ten opzichte van 89 in de week ervoor) en 27 nieuwe bewezen COVID-19 IC opnames (ten opzichte van 19 in de week ervoor). Er is mogelijk een vertraging van 2 a 3 dagen in de data-aanlevering. Gegevens rechts van de stippellijn worden momenteel nog aangevuld door de IC's.

Figuur 21: Aantal nieuwe verdachte en bewezen COVID-19 patiënten per dag op Nederlandse¹ verpleegafdelingen.

Figuur 22: Aantal nieuwe verdachte en bewezen COVID-19 patiënten per dag op Nederlandse¹ intensive care afdelingen.

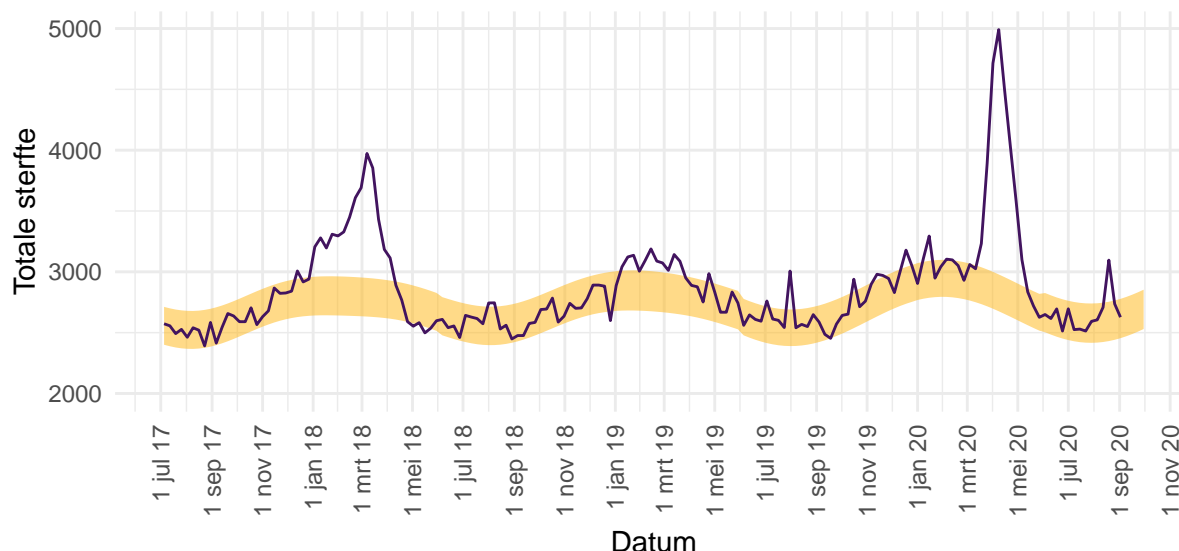
Figuur 23: Totaal aantal bewezen COVID-19 patiënten opgenomen per dag op Nederlandse¹ intensive care afdelingen.

¹ Inclusief opnames op Duitse IC's ten tijde van de overbezette Nederlandse IC's.

Bron: Nationale Intensive Care Evaluatie – NICE. Gegevens bijgewerkt op 15 september, 10:56 uur Voor uitgebreider en nog actuelere informatie zie [Stichting NICE](#)

11.4 Totale sterfte in Nederland t/m 2 september 2020

Sinds de griepvloed van 2009 gebruikt het RIVM gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) om het totaal aantal overleden mensen wekelijks te bewaken. Hierdoor wordt de impact van koude- of hittegolven, uitbraken en epidemieën op sterfte in beeld gebracht. Niet bij alle mensen die overlijden aan COVID-19 is een laboratoriumtest gedaan, waardoor ze niet in de COVID-19 meldingsgegevens worden opgenomen. De totale sterfte in 2020 die in beeld gebracht wordt door deze grafiek geeft mogelijk een completer beeld van sterfte door COVID-19. Deze grafiek geeft de totale sterfte weer t/m 2 september.

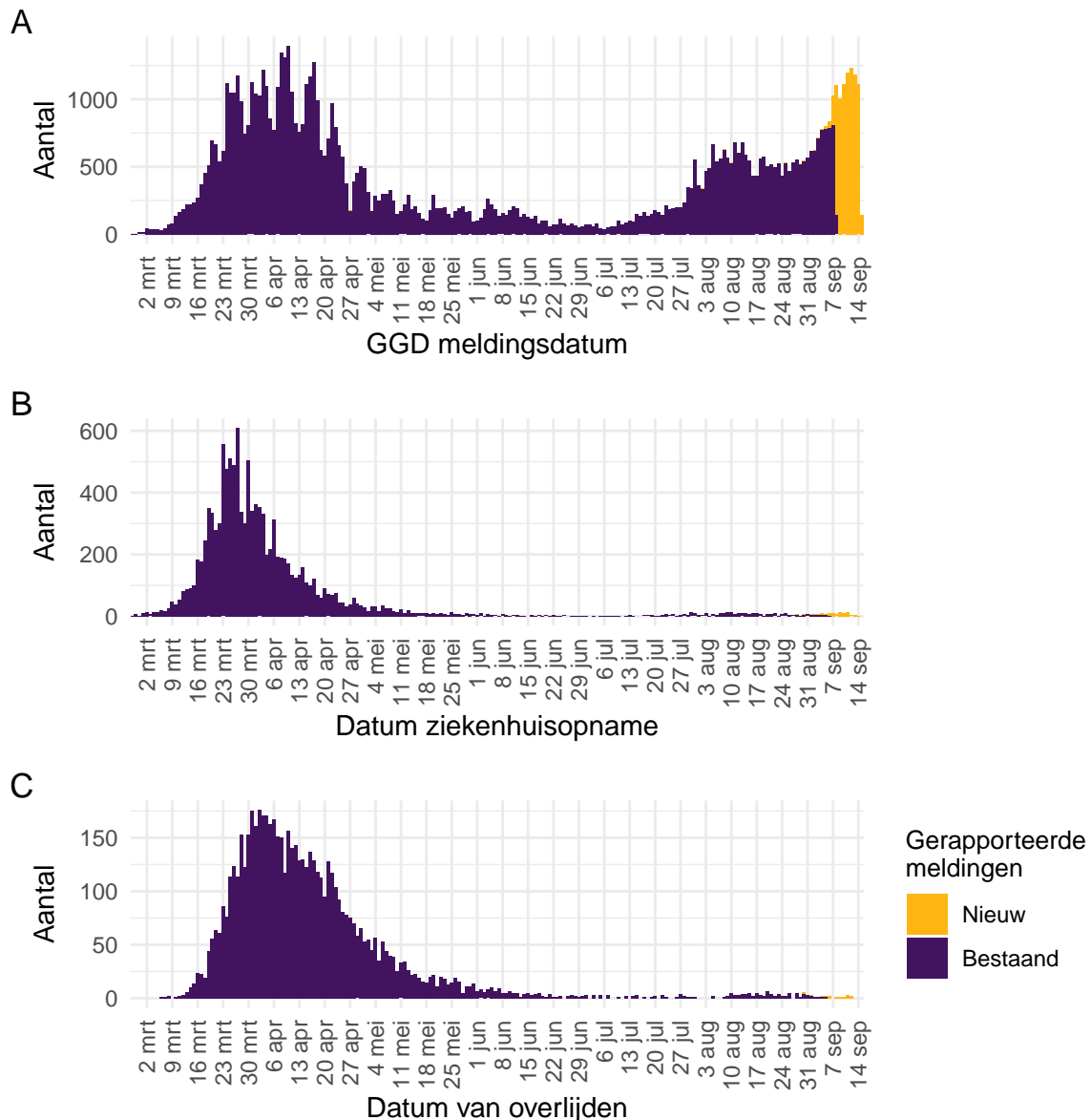

Figuur 24: Totale sterfte in Nederland t/m 2 september. De waargenomen sterfte wordt vergeleken met het aantal overlijdens dat wordt verwacht op basis van voorgaande jaren. Het gele lint in de grafiek toont de sterfte die op dat moment in het jaar wordt verwacht. Binnen 2 weken zijn circa 97% van alle sterfgevallen bekend bij het CBS.

Voor gedetailleerde informatie zie: [RIVM - Monitoring Sterftcijfers](#) en [CBS](#). Zie [EuroMOMO](#) voor een Europees overzicht.

12 COVID-19 meldingen vanaf 27 februari 2020

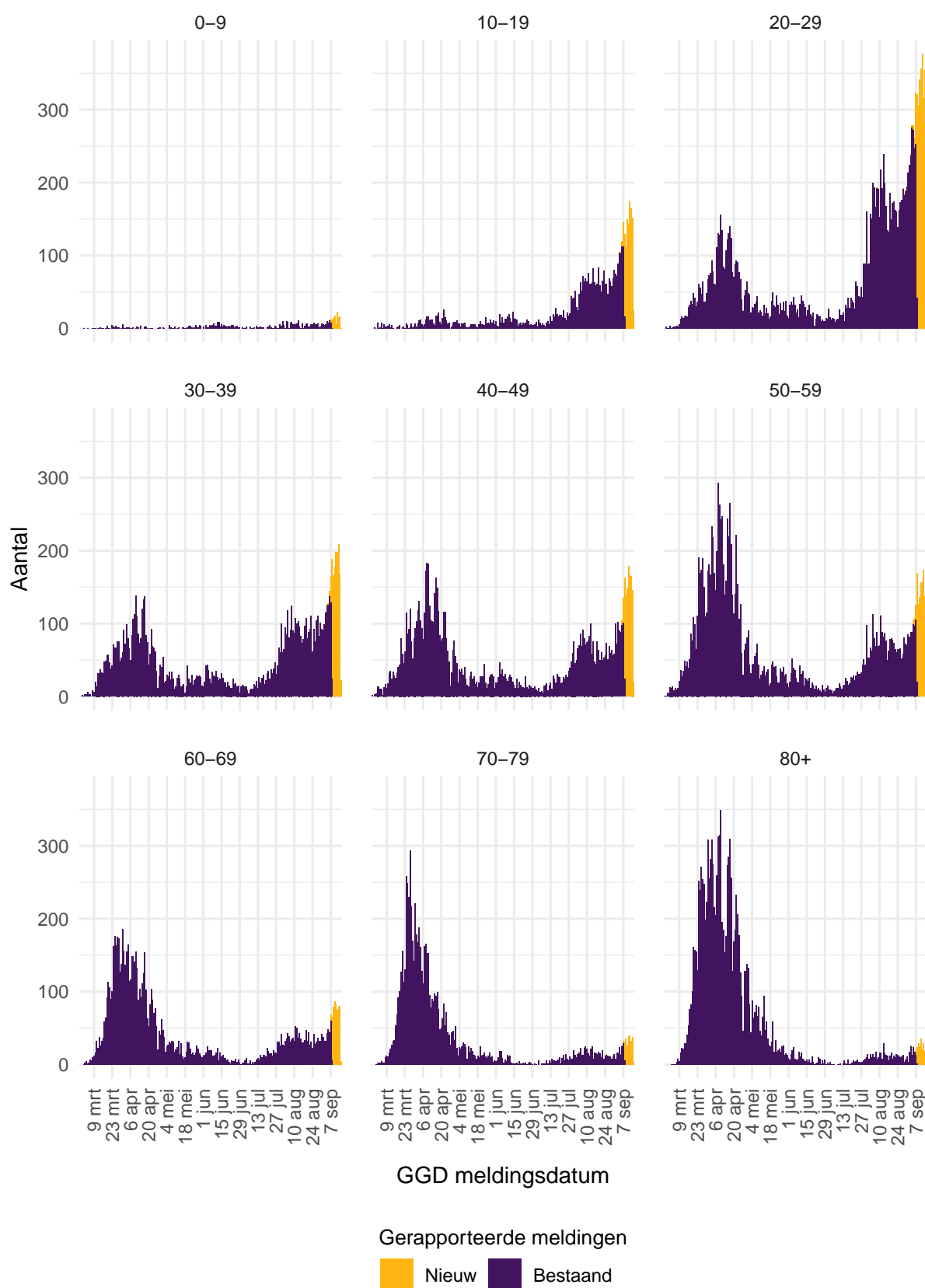
12.1 COVID-19 meldingen aan de GGD'en vanaf 27 februari 2020

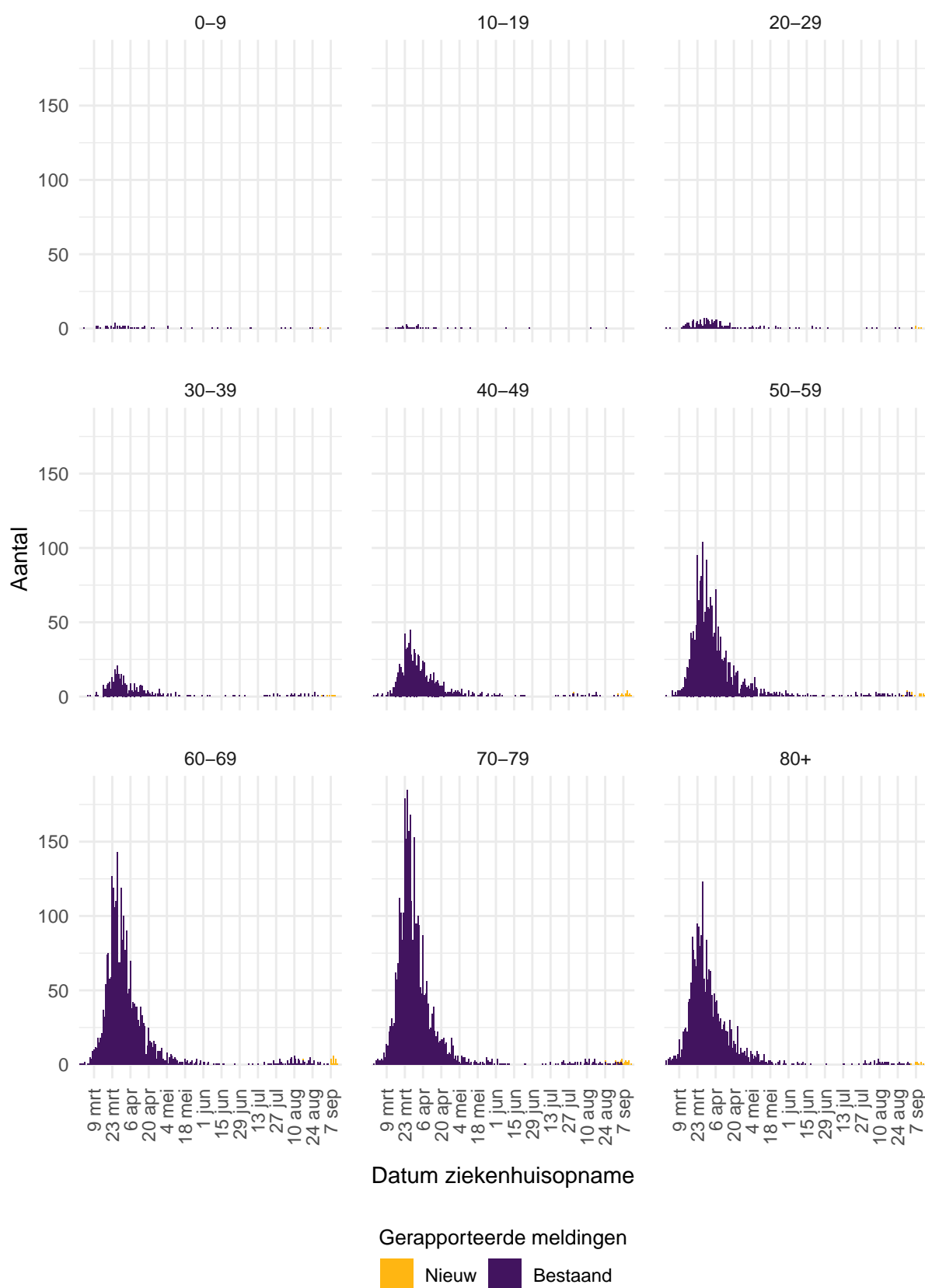
Figuur 25: Aantal bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten vanaf 27 februari 2020. (A) Aantal bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten, naar meldingsdatum. (B) Aantal bij de GGD'en gemelde in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten, naar datum van ziekenhuisopname. Van 5% van de in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten is de datum van ziekenhuisopname (nog) niet gemeld. (C) Aantal bij de GGD'en gemelde overleden COVID-19 patiënten, naar datum van overlijden. Van enkele overleden COVID-19 patiënt is de datum van overlijden (nog) niet gemeld.

Meldingen aan het RIVM t/m 8 september 10:00 uur zijn in deze grafieken weergegeven in paars. Meldingen van 8 september 10:01 uur t/m 15 september 10:00 uur zijn weergegeven in geel. Sinds 1 juni kan iedereen met klachten zich laten testen. Toch is het aannemelijk dat niet alle COVID-19 patiënten getest worden. De werkelijke aantallen in Nederland zijn daarom waarschijnlijk hoger dan de aantallen die hier genoemd worden.

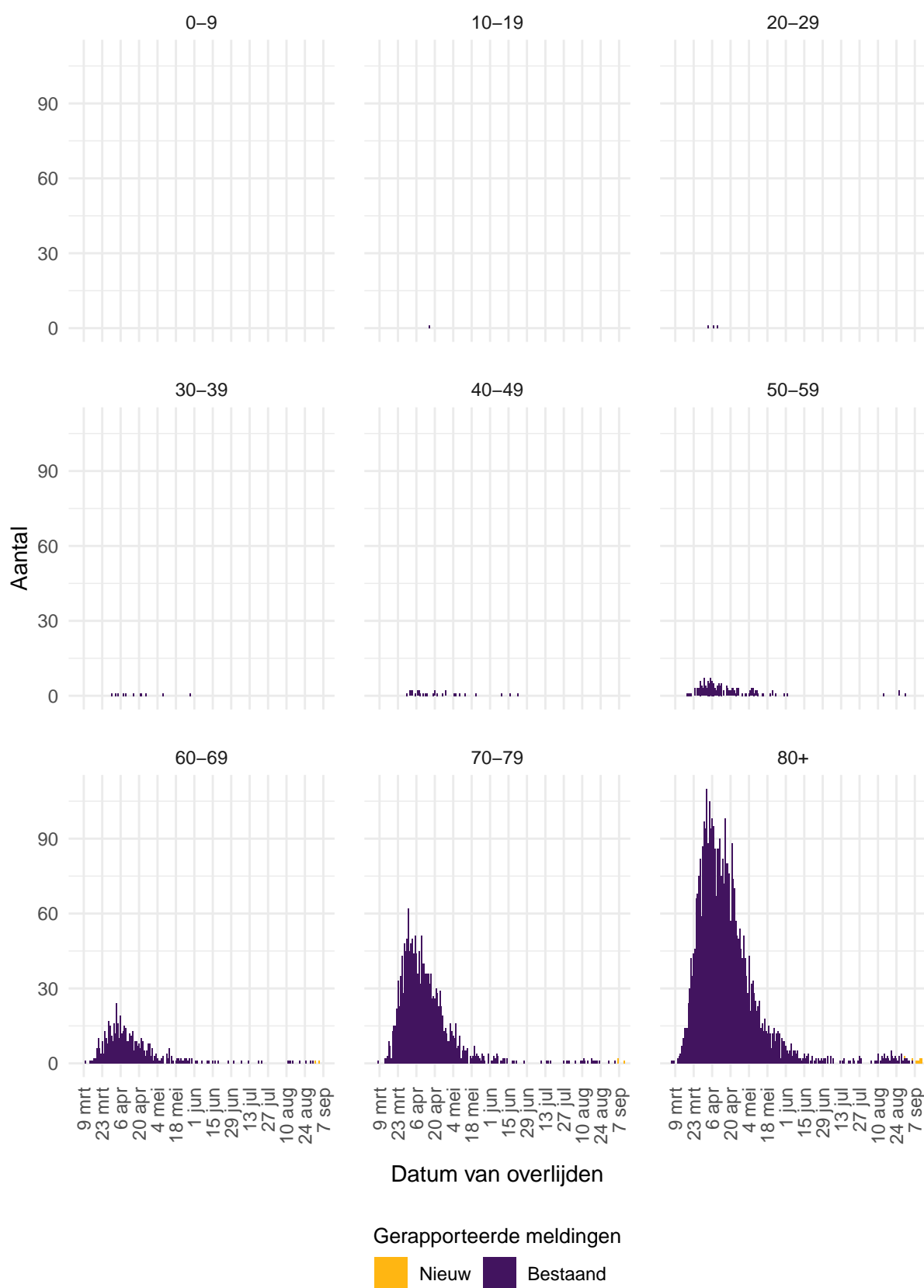

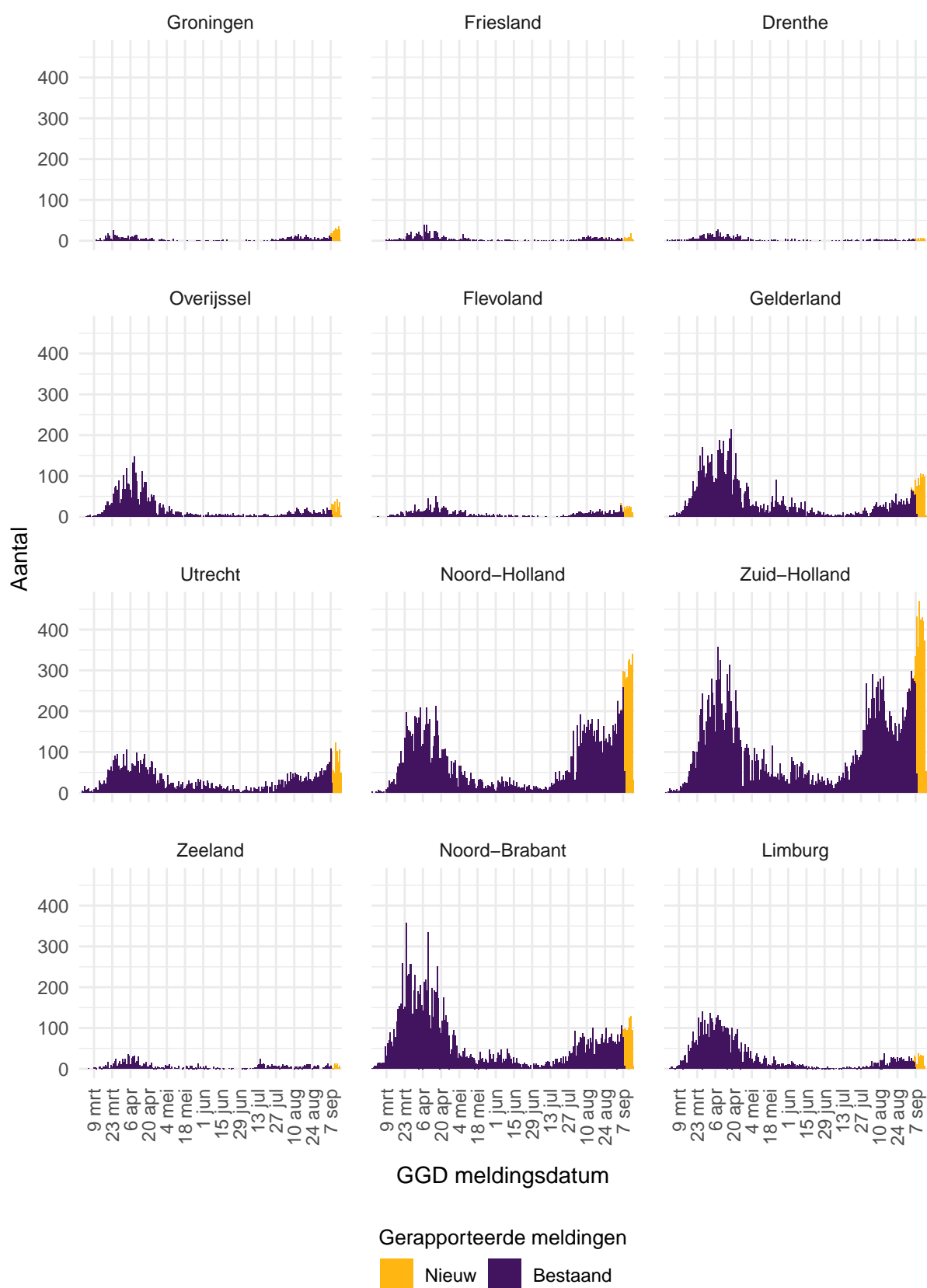
Figuur 26: Aantal bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten, per leeftijdsgroep.

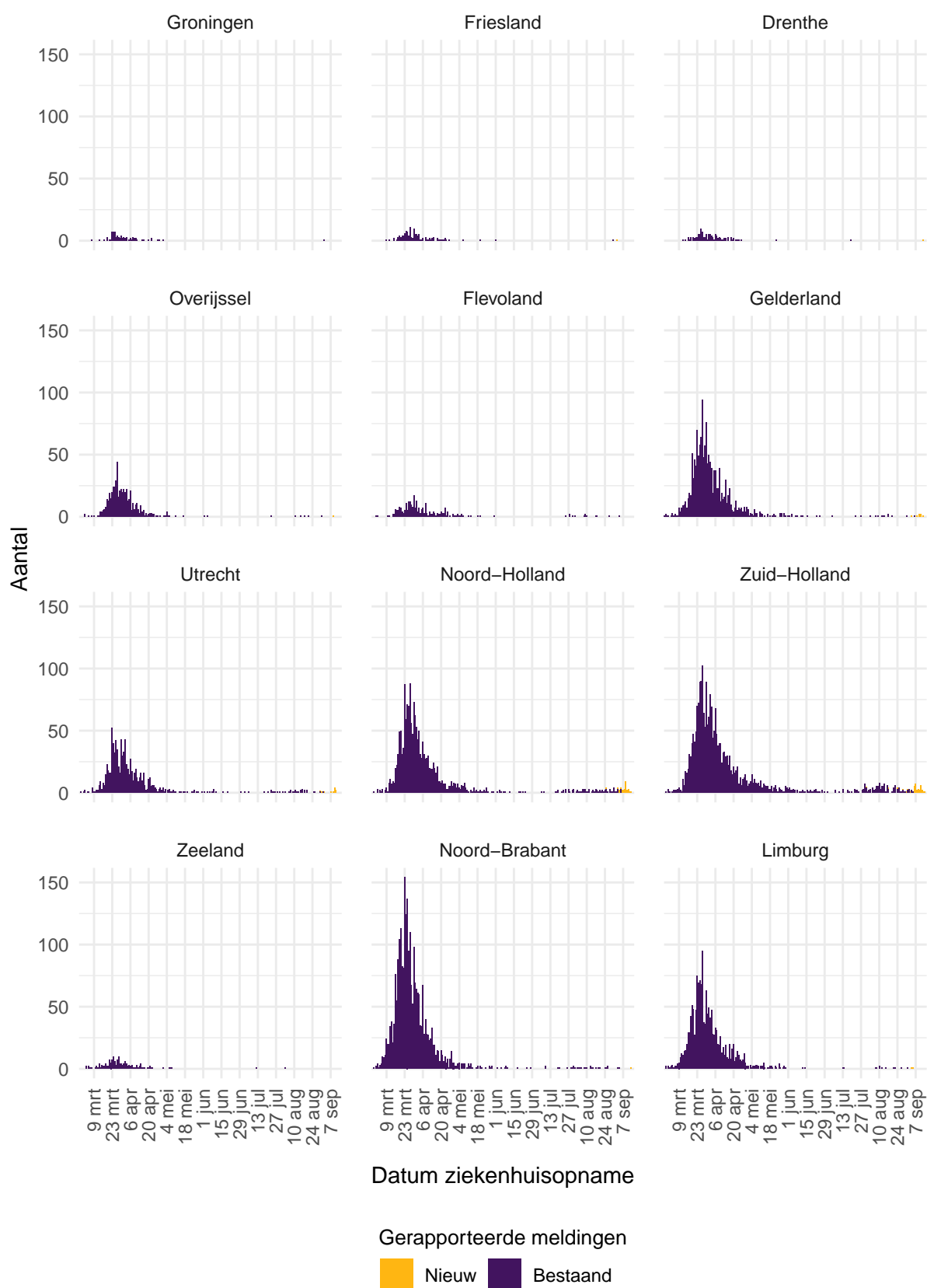
Figuur 27: Aantal bij de GGD'en gemelde in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten, per leeftijdsgroep.

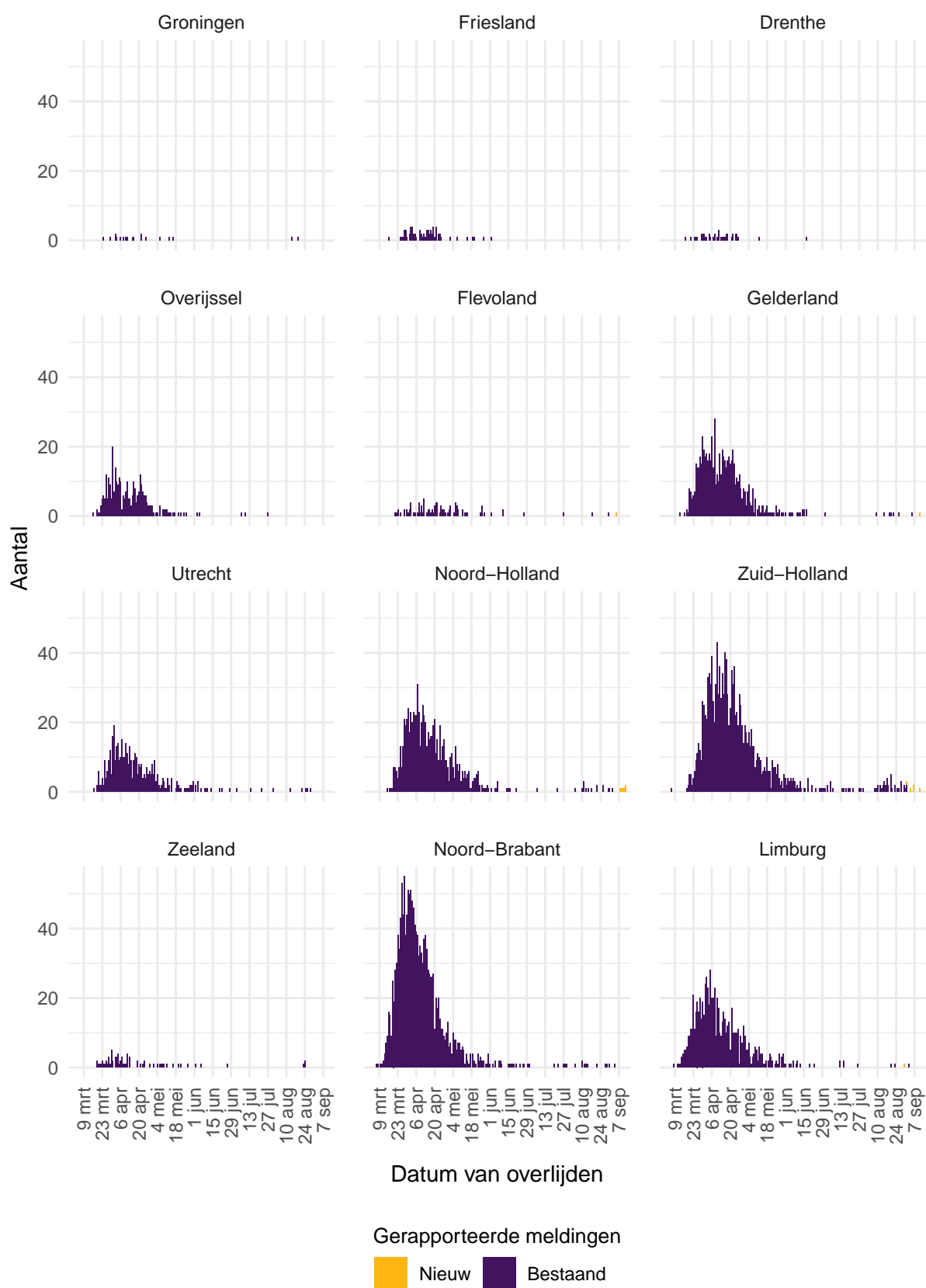
Figuur 28: Aantal bij de GGD'en gemelde overleden COVID-19 patiënten, per leeftijdsgroep.

Figuur 29: Aantal bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten, per provincie.

Figuur 30: Aantal bij de GGD'en gemelde in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten, per provincie.

Figuur 31: Aantal bij de GGD'en gemelde overleden COVID-19 patiënten, per provincie.

12.2 Regionale overzichten van COVID-19 meldingen vanaf 27 februari 2020

12.2.1 Aantallen COVID-19 meldingen per provincie vanaf 27 februari 2020

Tabel 17: Aantal COVID-19 patiënten bij de GGD'en gemeld, in het ziekenhuis opgenomen en overleden per provincie, totaal aantal patiënten en aantal patiënten per 100.000 inwoners^{1,2,3}

Provincie	Totaal gemeld	/100.000	Ziekenhuisopname	/100.000	Overleden	/100.000
Totaal gemeld	84778	487.0	12315	70.7	6258	35.9
Groningen	859	146.6	76	13.0	19	3.2
Friesland	923	142.0	133	20.5	69	10.6
Drenthe	665	134.7	120	24.3	41	8.3
Overijssel	3848	331.0	555	47.7	315	27.1
Flevoland	1616	382.0	278	65.7	96	22.7
Gelderland	8703	417.2	1537	73.7	694	33.3
Utrecht	6688	493.6	934	68.9	437	32.3
Noord-Holland	16266	564.9	1757	61.0	838	29.1
Zuid-Holland	24424	658.6	2382	64.2	1361	36.7
Zeeland	1152	300.4	154	40.2	73	19.0
Noord-Brabant	13786	537.9	2808	109.6	1554	60.6
Limburg	5848	523.5	1581	141.5	761	68.1

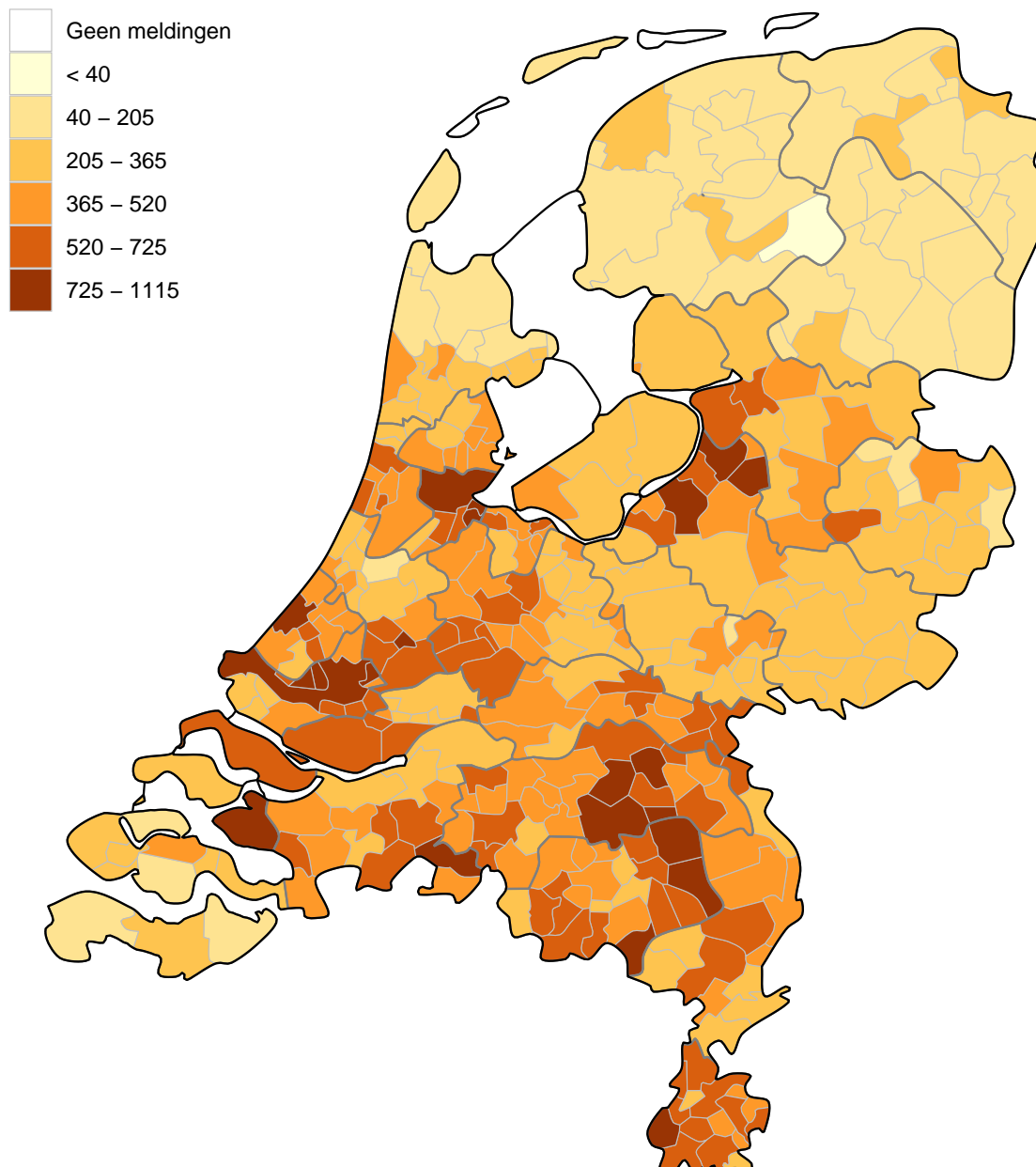
¹ Betreft het aantal COVID-19 patiënten met een datum van melding aan de GGD, opnamedatum of datum van overlijden in de periode van 8 september 10:01 t/m 15 september 10:00 uur.

² Sinds 1 juni kan iedereen met klachten zich laten testen. Toch is het aannemelijk dat niet alle COVID-19 patiënten getest worden. De werkelijke aantallen in Nederland zijn daarom waarschijnlijk hoger dan de aantallen die hier genoemd worden. Het werkelijke aantal COVID-19 patiënten opgenomen in het ziekenhuis of overleden is hoger dan het aantal opgenomen of overleden patiënten gemeld in de surveillance, omdat de surveillance gebaseerd is op de informatie op het moment van melding. Aan het RIVM wordt niet gemeld wie hersteld is.

³ Per 20 mei is de indeling naar provincie gebaseerd op woonlocatie van de patiënt in plaats van meldende GGD. Wanneer woonlocatie onbekend is, is de indeling gebaseerd op meldende GGD.

12.2.2 Kaarten met COVID-19 meldingen per gemeente vanaf 27 februari 2020

Aantal per 100.000 inwoners

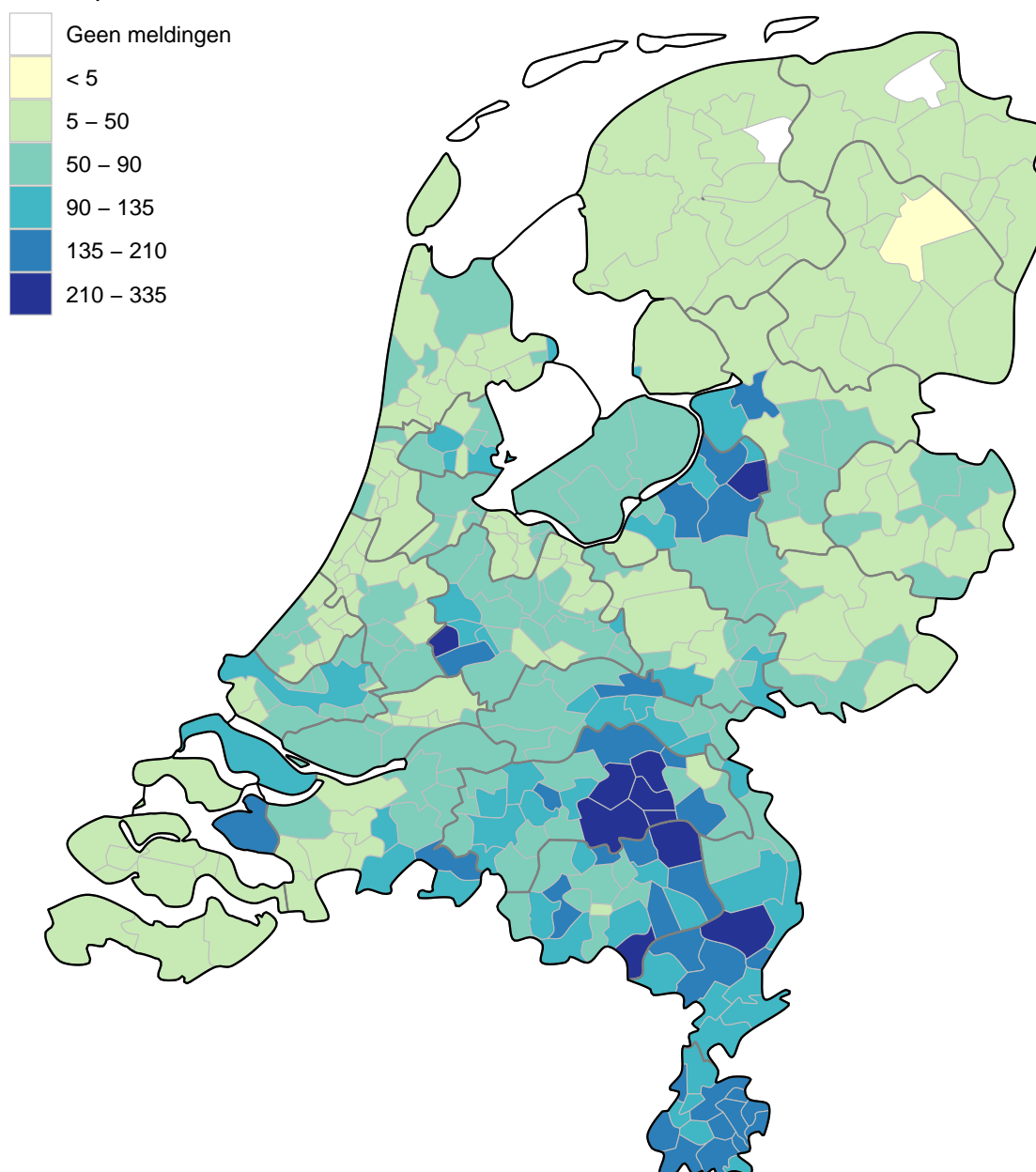

Figuur 32: Totaal aantal bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten per 100.000 inwoners per gemeente t/m 15 september 10:00 uur. De grijze lijnen geven de grenzen van de GGD-regio's weer.

Iedere dinsdag wordt de kleurindeling van de kaart aangepast zodat het contrast tussen gemeenten duidelijker weergegeven wordt.

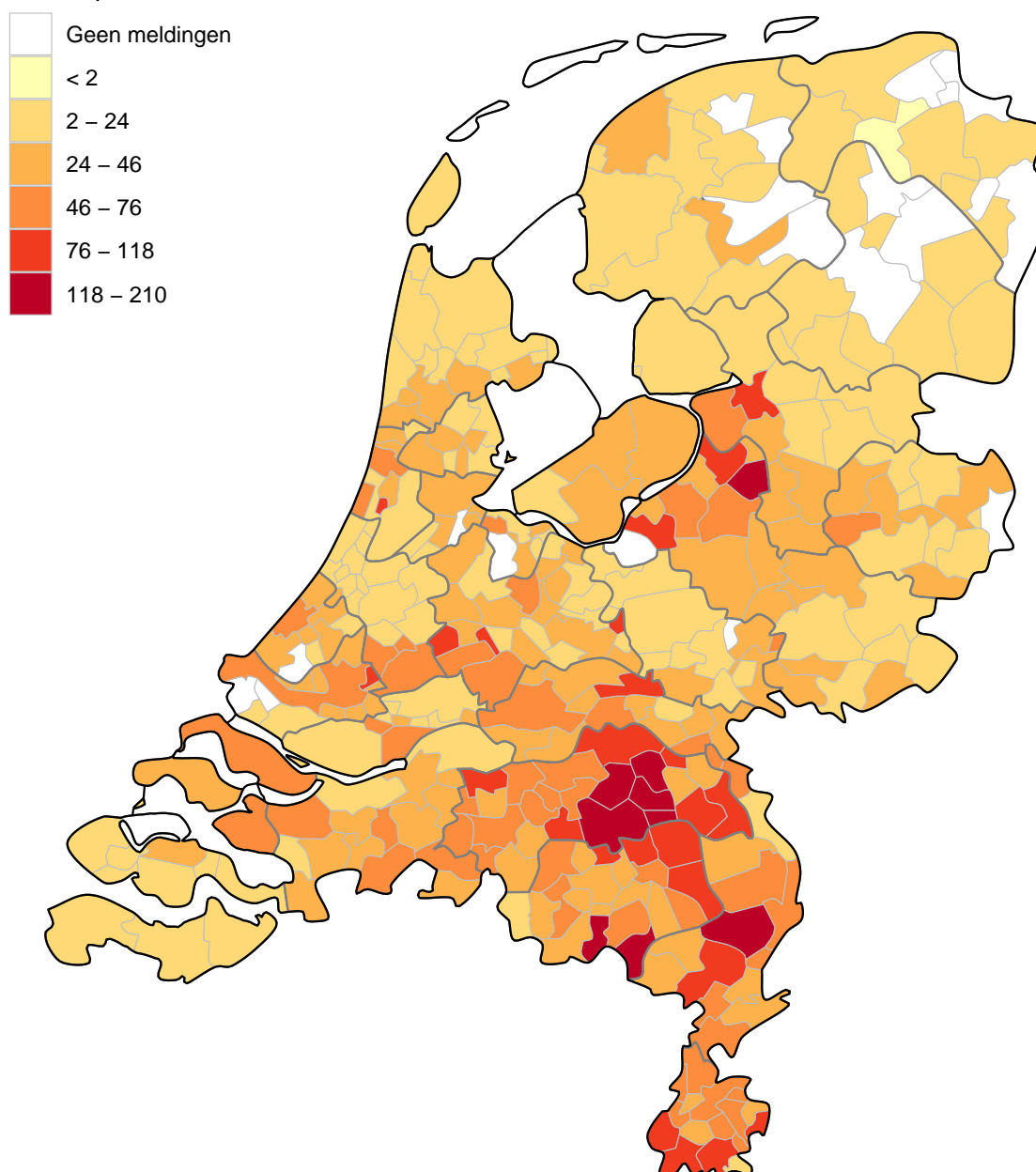
Aantal per 100.000 inwoners

Figuur 33: Totaal aantal bij de GGD'en gemelde in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten per 100.000 inwoners per gemeente t/m 15 september 10:00 uur. De grijze lijnen geven de grenzen van de GGD-regio's weer.

Iedere dinsdag wordt de kleurindeling van de kaart aangepast zodat het contrast tussen gemeenten duidelijker weergegeven wordt.

Aantal per 100.000 inwoners

Figuur 34: Totaal aantal bij de GGD'en gemelde overleden COVID-19 patiënten per 100.000 inwoners per gemeente t/m 15 september 10:00 uur. De grijze lijnen geven de grenzen van de GGD-regio's weer.

Iedere dinsdag wordt de kleurindeling van de kaart aangepast zodat het contrast tussen gemeenten duidelijker weergegeven wordt.

12.3 Leeftijdsverdeling en man-vrouwverdeling van COVID-19 patiënten vanaf 27 februari 2020

Tabel 18: Leeftijdsverdeling van bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten, van in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten en van overleden COVID-19 patiënten¹

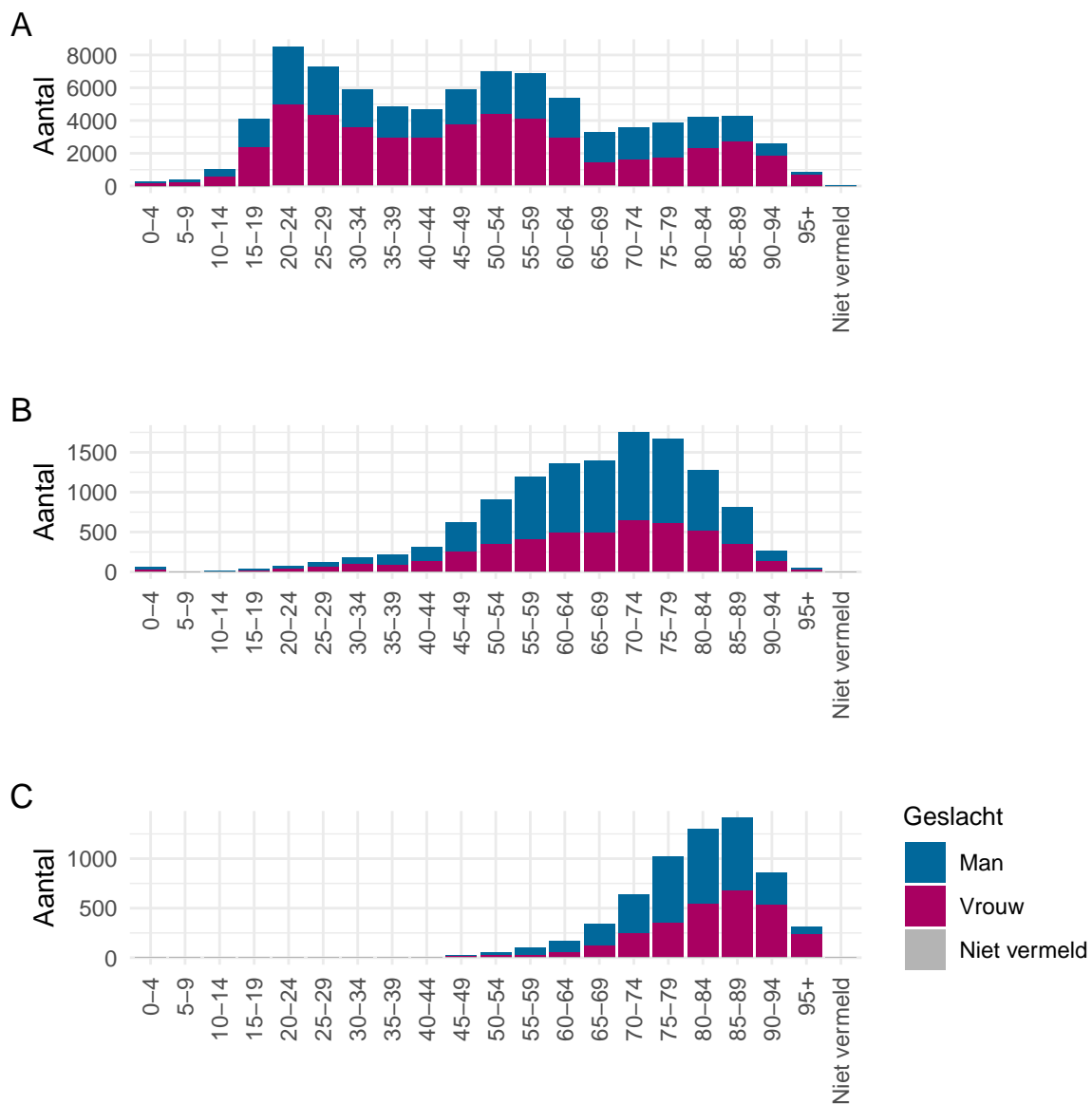
Leeftijdsgroep	Totaal gemeld	%	Ziekenhuisopname	%	Overleden	%
Totaal gemeld	84778		12315		6258	
0-4	268	0.3	59	0.5	0	0.0
5-9	387	0.5	3	0.0	0	0.0
10-14	1036	1.2	8	0.1	0	0.0
15-19	4074	4.8	34	0.3	1	0.0
20-24	8527	10.1	69	0.6	0	0.0
25-29	7281	8.6	124	1.0	3	0.0
30-34	5897	7.0	180	1.5	4	0.1
35-39	4829	5.7	218	1.8	7	0.1
40-44	4665	5.5	311	2.5	7	0.1
45-49	5875	6.9	622	5.1	24	0.4
50-54	6997	8.3	901	7.3	50	0.8
55-59	6881	8.1	1196	9.7	100	1.6
60-64	5364	6.3	1364	11.1	167	2.7
65-69	3306	3.9	1398	11.4	345	5.5
70-74	3605	4.3	1753	14.2	640	10.2
75-79	3828	4.5	1670	13.6	1022	16.3
80-84	4250	5.0	1280	10.4	1298	20.7
85-89	4253	5.0	816	6.6	1411	22.5
90-94	2594	3.1	262	2.1	865	13.8
95+	854	1.0	47	0.4	314	5.0
Niet vermeld	7	0.0	0	0.0	0	0.0

¹ Sinds 1 juni kan iedereen met klachten zich laten testen. Toch is het aannemelijk dat niet alle COVID-19 patiënten getest worden. De werkelijke aantallen in Nederland zijn daarom waarschijnlijk hoger dan de aantallen die hier genoemd worden. Het werkelijke aantal COVID-19 patiënten opgenomen in het ziekenhuis of overleden is hoger dan het aantal opgenomen of overleden patiënten gemeld in de surveillance, omdat de surveillance gebaseerd is op de informatie op het moment van melding. Aan het RIVM wordt niet gemeld wie hersteld is.

Tabel 19: Man-vrouwverdeling van bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten, van in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten en van overleden COVID-19 patiënten¹

Geslacht	Totaal gemeld	%	Ziekenhuisopname	%	Overleden	%
Totaal gemeld	84778		12315		6258	
Man	35405	41.8	7536	61.2	3437	54.9
Vrouw	49281	58.1	4771	38.7	2821	45.1
Niet vermeld	92	0.1	8	0.1	0	0.0

¹ Sinds 1 juni kan iedereen met klachten zich laten testen. Toch is het aannemelijk dat niet alle COVID-19 patiënten getest worden. De werkelijke aantallen in Nederland zijn daarom waarschijnlijk hoger dan de aantallen die hier genoemd worden. Het werkelijke aantal COVID-19 patiënten opgenomen in het ziekenhuis of overleden is hoger dan het aantal opgenomen of overleden patiënten gemeld in de surveillance, omdat de surveillance gebaseerd is op de informatie op het moment van melding. Aan het RIVM wordt niet gemeld wie hersteld is.

Figuur 35: Leeftijdsverdeling en man-vrouwverdeling van bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten vanaf 27 februari 2020. (A) Leeftijdsverdeling en man-vrouwverdeling van bij de GGD'en gemelde COVID-19 patiënten. (B) Leeftijdsverdeling en man-vrouwverdeling van bij de GGD'en gemelde in het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten. (C) Leeftijdsverdeling en man-vrouwverdeling van bij de GGD'en gemelde overleden COVID-19 patiënten.

12.4 Onderliggende aandoeningen en/of zwangerschap bij overleden COVID-19 patiënten jonger dan 70 jaar vanaf 27 februari 2020

Tabel 20: Aantal overleden COVID-19 patiënten jonger dan 70 jaar met onderliggende aandoeningen en/of zwangerschap¹

	Overleden	%
Totaal gemeld	708	
Onderliggende aandoening en/of zwangerschap	492	69.5
Geen onderliggende aandoening	70	9.9
Niet vermeld	146	20.6

¹ Het werkelijke aantal overleden COVID-19 patiënten jonger dan 70 jaar is hoger dan het aantal overleden patiënten gemeld in de surveillance omdat niet alle personen met COVID-19 worden getest en de surveillance is gebaseerd op de informatie op het moment van melding.

Tabel 21: Gerapporteerde onderliggende aandoeningen en/of zwangerschap van overleden COVID-19 patiënten jonger dan 70 jaar^{1,2}

	Overleden	%
Zwangerschap	0	0.0
Postpartum	0	0.0
Cardio-vasculaire aandoeningen en hypertensie	216	43.9
Diabetes	129	26.2
Leveraandoening	18	3.7
Chronische neurologische of neuromusculaire aandoeningen	72	14.6
Immuundeficiëntie	8	1.6
Nieraandoening	42	8.5
Chronische longaandoeningen	116	23.6
Maligniteit	77	15.7
Obesitas ³	36	7.3
Dementie/Alzheimer ³	29	5.9
Parkinson ³	5	1.0
Overig	122	24.8

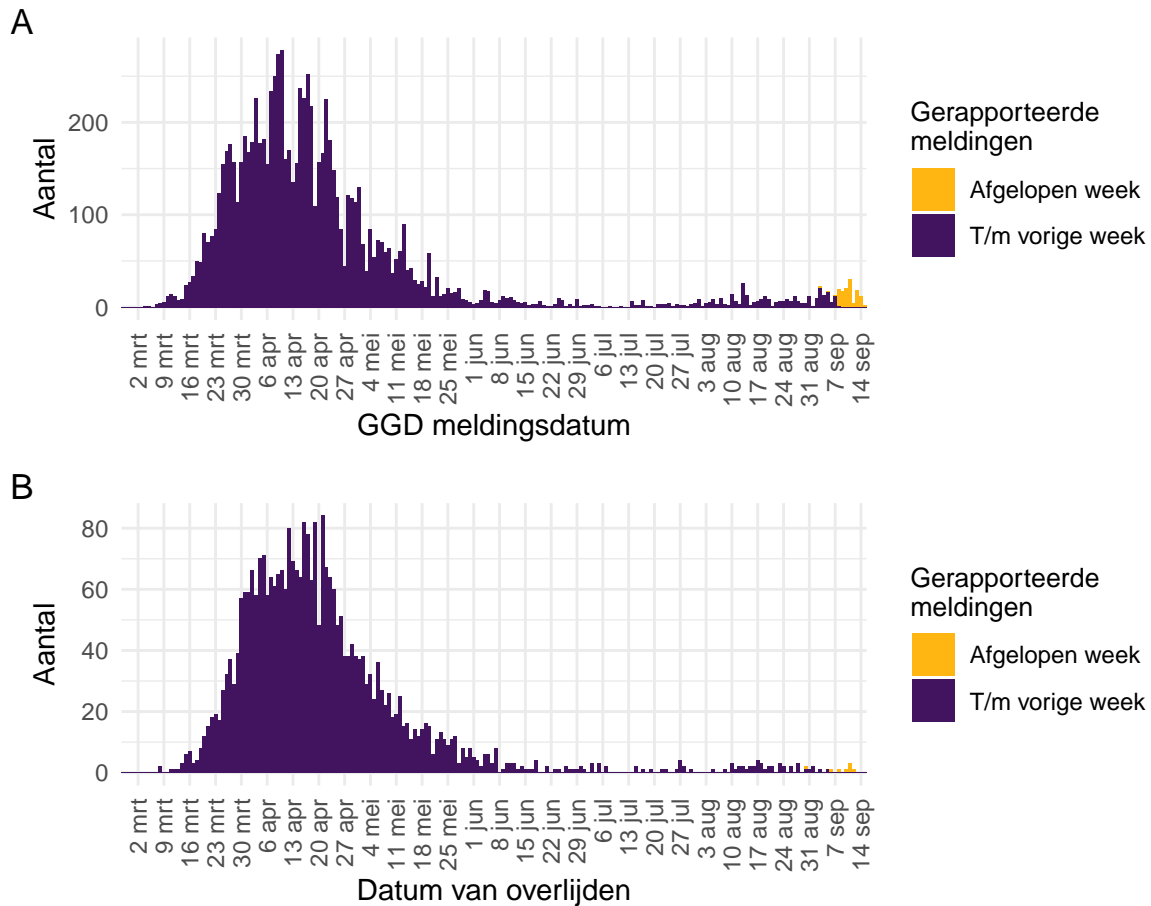
¹ Het werkelijke aantal overleden COVID-19 patiënten jonger dan 70 jaar is hoger dan het aantal overleden patiënten gemeld in de surveillance omdat niet alle personen met COVID-19 worden getest en de surveillance is gebaseerd op de informatie op het moment van melding.

² Per patiënt kunnen meerdere onderliggende aandoeningen gerapporteerd zijn. De percentages in Tabel 21 worden berekend vanuit het aantal overleden patiënten jonger dan 70 jaar voor wie tenminste één onderliggende aandoening is vermeld (Tabel 20).

³ Vanaf 11 april zijn deze onderliggende aandoeningen gestructureerd nagevraagd.

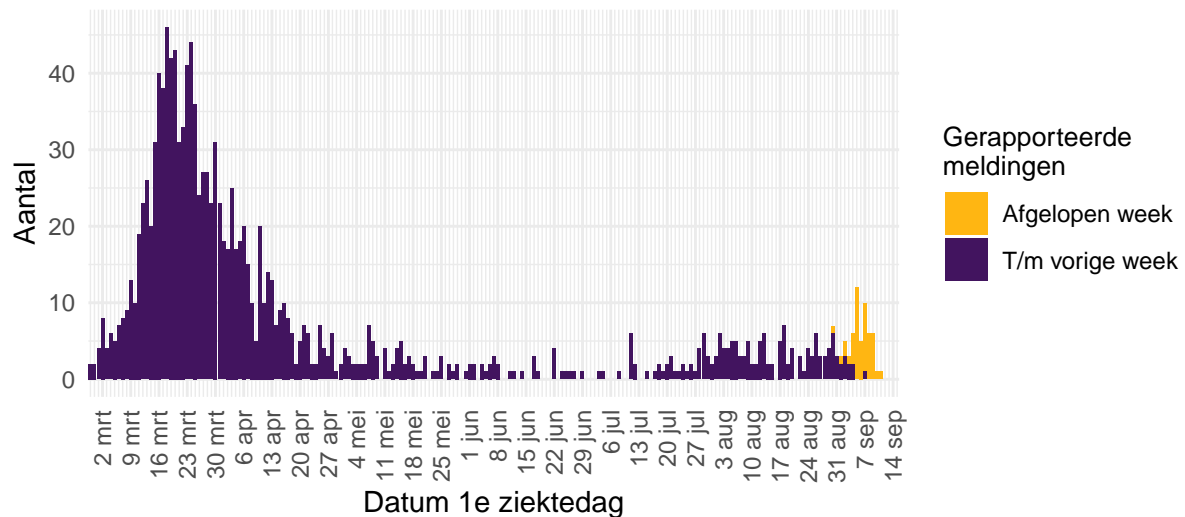
12.5 Surveillance van COVID-19 in verpleeghuizen in Nederland

Voor een uitleg over hoe deze grafieken tot stand zijn gekomen, zie pagina 18.

Figuur 36: Aantal verpleeghuisbewoners met COVID-19 vanaf 27 februari 2020. (A) Aantal gemelde verpleeghuisbewoners, naar meldingsdatum. (B) Aantal overleden verpleeghuisbewoners, naar datum van overlijden.

Meldingen aan het RIVM t/m 8 september 10:00 uur zijn in deze grafieken weergegeven in paars. Meldingen van 8 september 10:01 uur t/m 15 september 10:00 uur zijn weergegeven in geel. De werkelijke aantallen COVID-19 patiënten en overleden COVID-19 patiënten zijn hoger dan zoals hier weergegeven omdat waarschijnlijk niet alle mogelijk besmette personen getest worden.

Figuur 37: Aantal nieuwe verpleeghuislocaties met COVID-19 vanaf 27 februari 2020. Aantal nieuwe verpleeghuislocaties waar sprake is van tenminste één COVID-19 besmetting op basis van een positieve test. Een verpleeghuis wordt meegeteld als ‘nieuwe locatie’ wanneer er tenminste 28 dagen vóór de positieve test geen nieuwe patiënten zijn gemeld.

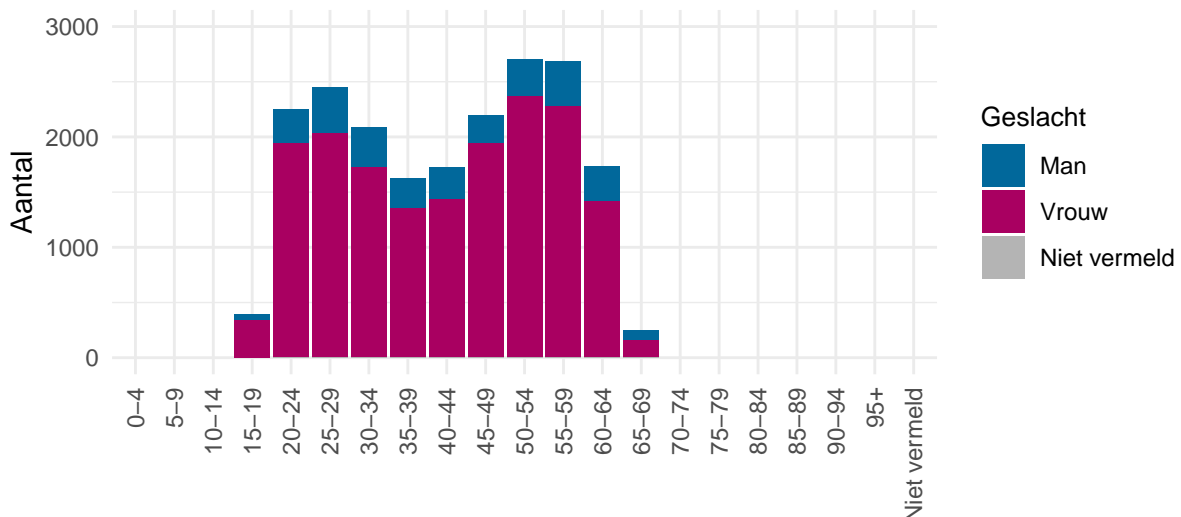
Meldingen aan het RIVM t/m 8 september 10:00 uur zijn in deze grafieken weergegeven in paars. Meldingen van 8 september 10:01 uur t/m 15 september 10:00 uur zijn weergegeven in geel.

12.6 Surveillance van COVID-19 onder zorgmedewerkers

Tot en met 15 september 10.00 uur zijn 20090 zorgmedewerkers in de leeftijd van 18 t/m 69 jaar met COVID-19 gemeld. Dit betreft zorgmedewerkers binnen en buiten het ziekenhuis. Het is niet bekend of te achterhalen of de zorgmedewerkers het virus tijdens hun werk hebben opgelopen of daarbuiten. Van hen zijn 542 gemeld als opgenomen in het ziekenhuis, dit is 3% van het totaal aantal positief op COVID-19 geteste zorgmedewerkers. Van 13 zorgmedewerkers is gerapporteerd dat zij zijn overleden. Zij hadden een leeftijd tussen de 40 en 69 jaar.

De leeftijdsverdeling en man-vrouwverdeling van zorgmedewerkers zijn duidelijk anders dan die van overige COVID-19 patiënten. Zorgmedewerkers zijn gemiddeld jonger en vaker vrouw, zoals te zien in onderstaande figuur.

Vanaf 1 juni kan iedereen met klachten zich laten testen op het nieuwe coronavirus. Tot die tijd was het testbeleid voornamelijk gericht op mensen met een verhoogd risico op een ernstig beloop van de ziekte of patiënten opgenomen in het ziekenhuis. Daarnaast werden zorgmedewerkers laagdrempelig getest bij (milde) klachten, daarom vormen zorgmedewerkers een groot deel van het totaal aantal gemelde COVID-19 patiënten. Van alle 62185 meldingen van bevestigde COVID-19 patiënten tussen de 18 en 69 jaar is 32% (20090) zorgmedewerker. Van alle met COVID-19 gemelde als in het ziekenhuis opgenomen patiënten in de leeftijd 18 t/m 69 jaar (6399) is 8% een zorgmedewerker. Van alle 708 gemelde overleden COVID-19 patiënten in de leeftijd van 18 t/m 69 jaar was 1.8% een zorgmedewerker. Van alle Nederlanders tussen de 18 en 69 jaar werkt zo'n 11% als zorgmedewerker (bron: [CBS statline](#)).

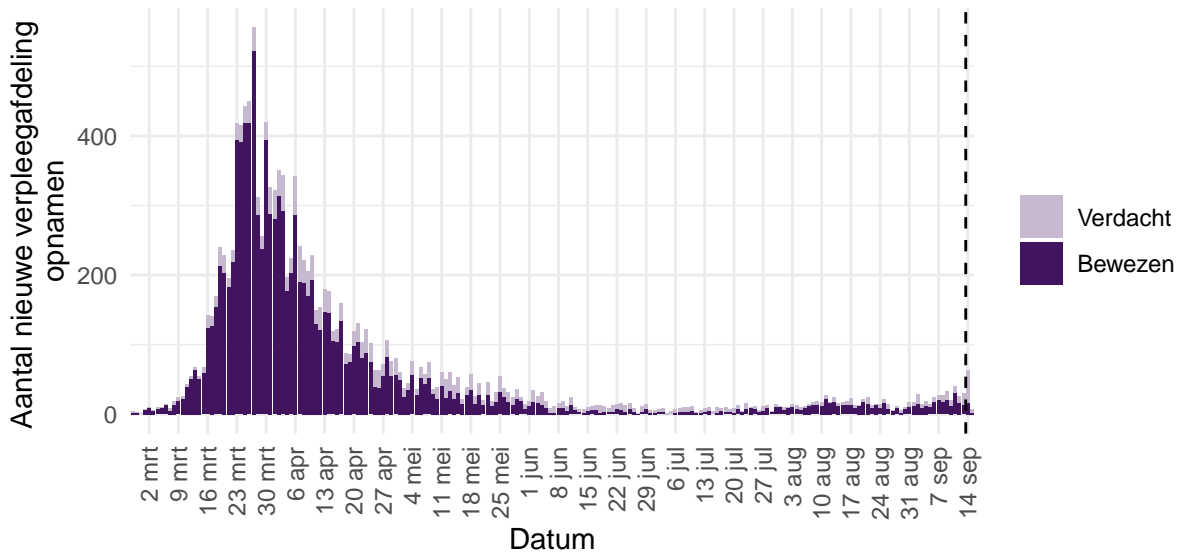

Figuur 38: Leeftijdsverdeling en man-vrouwverdeling van gemelde COVID-19 patiënten in de leeftijd 18-69 jaar die werkzaam zijn als zorgmedewerker.

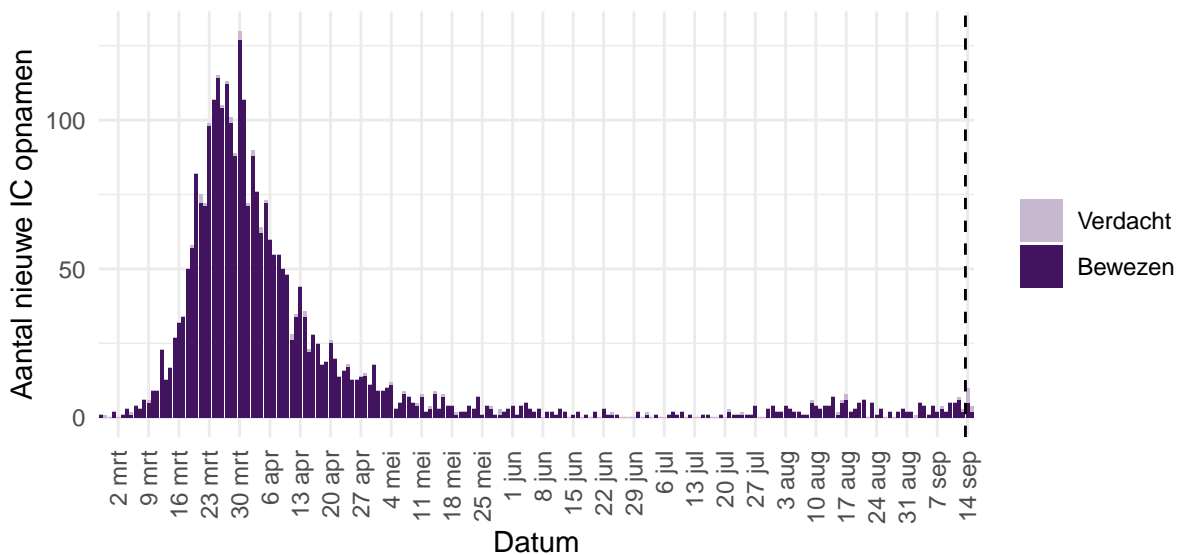

12.7 COVID-19 opnames op de verpleegafdeling en de intensive care

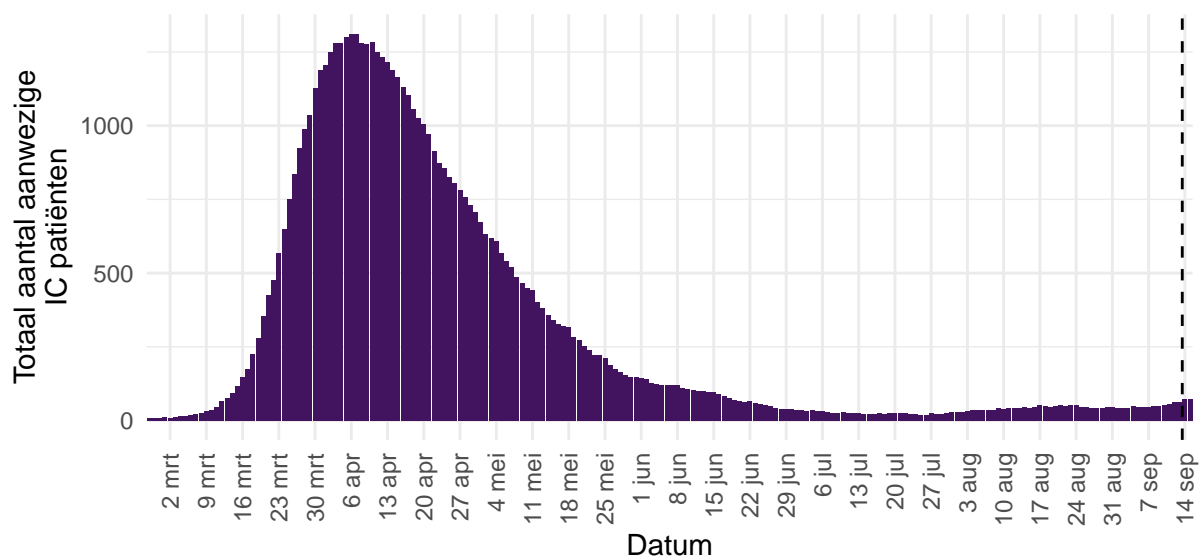
De Stichting NICE rapporteert dagelijks het aantal COVID-19 patiënten dat opgenomen is op de verpleegafdeling en de intensive care. In onderstaande grafieken zijn deze gegevens opgenomen. Er is mogelijk een vertraging van 2 a 3 dagen in de data-aanlevering. Gegevens rechts van de stippellijn worden momenteel nog aangevuld door de IC's.

Figuur 39: Aantal nieuwe verdachte en bewezen COVID-19 patiënten per dag op Nederlandse¹ verpleegafdelingen.

Figuur 40: Aantal nieuwe verdachte en bewezen COVID-19 patiënten per dag op Nederlandse¹ intensive care afdelingen.

Figuur 41: Totaal aantal bewezen COVID-19 patiënten opgenomen per dag op Nederlandse¹ intensive care afdelingen.

¹ Inclusief opnames op Duitse IC's ten tijde van de overbezette Nederlandse IC's.

Bron: Nationale Intensive Care Evaluatie – NICE. Gegevens bijgewerkt op 15 september, 14:34 uur Voor uitgebreider en nog actuelere informatie zie [Stichting NICE](#)